القرآن الكريم

بامحاوره ترجمو
حضرت مولانا تاج محمود امروٽي رحمة الله
لفظي ترجمو
حضرت مولانا عبدالڪريم قريشي رحمة الله
بير شريف

قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ يٰشُعَيْبُ

چيو سردارن جن وڏائي ڪئي ان جي قوم مان تہ ضرور تڙينداسون توکي اي شعيب

سندس قوم مان هٺيلن سردارن (چٽر ڪري) چيو تہ اي شعيب! توکي ۽ جن توکي مڃيو آهي، تن کي

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ اَوْ لَتَعُوْدُنَّ فِيْ مِلَّتِنَا ؕ قَالَ

۽ انهن کي جن ايمان آندو توسان گڏ پنهنجي ڳوٺ مان يا موٽي اچو اسان جي طريقي تي، چيائين

پنهنجي شهر مان ضرور لوڏينداسون يا تہ اوهين اسان جي ريت ۾ موٽي اچو. (شعيب) چيو تہ جيتوڻيڪ اسين

اَوَلَوْ كُنَّا كٰرِهِيْنَ ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا فِيْ

جيتوڻيڪ هجون اسان بيزار. بيشڪ مڙهيوسون الله تي ڪوڙ جيڪڏهن موٽياسون توهان جي

اوهان جي دين کي بُرو ڀائيندڙ آهيون (تہ بہ موٽنداسون ڇا)؟. جيڪڏهن اسين اوهان جي ريت ۾ اُنهيءَ کان پوءِ جو الله اسان کي ڪانئس ڇڏايو

مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰىنَا اللّٰهُ مِنْهَا ؕ وَمَا يَكُوْنُ لَنَآ اَنْ نَّعُوْدَ

دين ۾ ان کان پوءِ جو ڇڏايو اسان کي الله انهيءَ کان، ۽ ناهي لائق اسان کي جو موٽي اچون

موٽي اچون تہ بيشڪ الله تي ڪوڙ مڙهيوسون. ۽ اسان جي پالڻهار الله جي گهرڪان سواءِ اسان کي منجهس موٽڻ

فِيْهَآ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا ؕ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ؕ

ان ۾ مگر جي گهري الله رب اسان جو. سمايو آهي اسان جي رب هر شيءِ کي علم ۾.

نہ جڳائيندو آهي. اسان جي پالڻهار جي علم سڀني شين کي سمايو آهي. اسين الله تي ڀروسو ڪريون ٿا.

عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا ؕ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَ

الله تي ئي ڀروسو ڪيو اٿئون، اي رب اسان جا نبيرو ڪر اسان ۽ اسان جي قوم جي وچ ۾ انصاف سان ۽

اي اسان جا پالڻهار! اسان جي ۽ اسان جي قوم جي وچ ۾ انصاف سان فيصلو ڪر ۽ تون چڱو

اَنْتَ خَيْرُ الْفٰتِحِيْنَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ

تون ئي ڀلو نبيرو ڪندڙ آهين. ۽ چيو سردارن جن ڪفر ڪيو ان جي قوم مان جيڪڏهن

فيصلو ڪندڙ آهين. ۽ سندس قوم مان ڪافرن جي ٽولي (پنهنجن يارن کي) چيو تہ جيڪڏهن اوهين شعيب

اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ

پٺيان لڳندؤ شعيب جي تہ بيشڪ اوهان ان وقت نقصان وارا ٿيندا. پوءِ ورتو انهن کي زلزلي

جي تابعداري ڪندؤ تہ اوهين اتي جو اُتي نقصان وارا ٿيندؤ. پوءِ انهن کي زلزلي (جي عذاب) ورتو پوءِ

فَاَصْبَحُوْا فِيْ دَارِهِمْ جٰثِمِيْنَ ﴿٩١﴾ صلے ج الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا شُعَيْبًا كَاَنْ

پوءِ صبح جو پيا هئا پنهنجن گهرن ۾ اونڌا گوڏن ڀر. اهي جن ڪوڙو ڪيو شعيب کي جڻ تہ

پنهنجي جاين ۾ گوڏن ڀر ڪري (مري) ويا. جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي جڻڪ

لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾ مع عند المتقدمين

رهيائي ڪو نہ هئا اتي، اهي جن ڪوڙو ڪيو شعيب کي ٿيا اهي ئي نقصان وارا.

انهن (ڳوٺن) ۾ رهيا ئي ڪونہ هئا. جن شعيب کي ڪوڙو ڀانيو سي ڇيهي (نقصان) وارا هئا.

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّىْ وَنَصَحْتُ

پوءِ موٽيو انهن کان ۽ چيائين اي منهنجي قوم بيشڪ مان پهچايا توهان کي پيغام پنهنجي رب جا ۽ نصيحت ڪيم

پوءِ ڪانئن منهن موڙيائين ۽ چيائين تہ اي منهنجي قوم! بيشڪ اوهان کي پنهنجي پالڻهار جا پيغام پهچايا اٿم ۽ اوهان جي

لَكُمْ ۚ فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾ ع وَمَآ اَرْسَلْنَا فِىْ قَرْيَةٍ ع

توهان کي، پوءِ ڪيئن افسوس ڪريان ڪافر قوم تي. ۽ نہ موڪليوسون ڪنهن ڳوٺ ۾

خيرخواهي ڪيم تنهن ڪري (هاڻي) ڪافر قوم تي ڇا لاءِ ڏک ڪريان؟. ۽ ڪنهن ڳوٺ ۾ پيغمبرن مان ڪو بہ نہ موڪليوسون پر

مِّنْ نَّبِىٍّ اِلَّآ اَخَذْنَآ اَهْلَهَا بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ

ڪو نبي مگر ورتوسون اتان وارن کي سختيءَ سان ۽ تڪليف سان من اهي

اُتي جي رهاڪن کي (پيغمبرن جي نافرمانيءَ سبب) سختي ۽ مصيبت ۾ پڪڙيندا رهياسون تہ مَن اُهي عاجزي ڪن.

يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَّقَالُوْا

نيزاري ڪن. پوءِ بدلايوسون ڏک جي جاءِ تي سُکُ نيٺ وڌي ويا ۽ چيائون

وري (ايستائين) ڏک جي بجاءِ سک مٽائي ڏنوسون جيستائين آسودا ٿيا ۽ چيائون تہ بيشڪ

قَدْ مَسَّ اٰبَآءَنَا الضَّرَّآءُ وَالسَّرَّآءُ فَاَخَذْنٰهُمْ بَغْتَةً وَّهُمْ

تہ پهتو هئو اسان جي ابن ڏاڏن کي اهڙو ڏک ۽ سکُ، پوءِ ورتوسون انهن کي اوچتو ۽ انهن کي

اسان جي اَبن ڏاڏن کي (اهڙين) ڏک سک پهتو هو پوءِ اوچتو ئي اُنهن کي سندن بي خبريءَ جي حالت ۾

لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾ وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوْا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ

خبر ٿي نہ پئي. ۽ جيڪڏهن انهن ڳوٺن وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار ٿين ها تہ کولي ڇڏيون ها انهن تي

پڪڙيوسون. ۽ جيڪڏهن انهن ڳوٺن وارا ايمان آڻين ها ۽ پرهيزگار ٿجن ها تہ مٿن آسمانن ۽ زمين کان

بَرَكٰتٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوْا فَاَخَذْنٰهُمْ بِمَا كَانُوْا

برڪتون آسمان جون ۽ زمين جون پر انهن ڪوڙو ڪيو پوءِ پڪڙيوسون انهن کي سندن عملن

برڪتون ضرور کولين ها پر ڪوڙ ڀانيائون تنهن ڪري اُنهن جيڪي ڪيو تنهن سببان ڪين پڪڙيوسون.

يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا بَيَاتًا وَّهُمْ

جي ڪري. ڇا پوءِ بي ڊپا ٿيا آهن ڳوٺن وارا جو اچي انهن تي اسان جو عذاب راتو واهہ ۽ اهي

ڳوٺن وارا جنهن حال ۾ سمهيل هجن تنهن مهل راتو واهہ پاڻ تي اسان جي عذاب پهچڻ کان ڇو بي ڊپا ٿيا آهن؟

نَآئِمُوْنَ ﴿٩٧﴾ اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰۤى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا ضُحًى وَّهُمْ

سُتل هجن. چا بي ڊپا ٿيا آهن ڳوٺن وارا جو اچي انهن وٽ اسان جو عذاب ڏينهن جو ۽ اهي

يا ڳوٺن وارا هن کان چو بي پروا ٿيا آهن جو اسان جو عذاب ڏينهن چڙهي مهل وٽن اچي ۽ اُهي راند ڪندا هجن؟.

يَلْعَبُوْنَ ﴿٩٨﴾ اَفَاَمِنُوْا مَكْرَ اللّٰهِ ۚ فَلَا يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ

راند پيا ڪن. چا بي ڊپا ٿيا آهن الله جي پڪڙ کان، پوءِ بي خوف نه ٿا ٿين الله جي پڪڙ کان مگر ماڻهو

الله جي رٿ کان چو بي پروا ٿيا آهن؟ جو ٽوٽي واريءَ قوم کان سواءِ (ٻيو) ڪو الله جي رٿ کان

الْخٰسِرُوْنَ ﴿٩٩﴾ ع اَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْاَرْضَ مِنْۢ بَعْدِ ع ١٢ ٢

نقصان وارا. چا نه سمجهاڻي ڏني انهن کي جي وارث بڻيا ملڪ جا ان جي مالڪن

بي پرو نه ٿيندو آهي.جيڪي، ملڪ جي رهندڙن کان پوءِ وارث ٿين ٿا تن کي پڌرو نه ٿيو آهي ڇا؟ ته

اَهْلِهَاۤ اَنْ لَّوْ نَشَآءُ اَصَبْنٰهُمْ بِذُنُوْبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ

کان پوءِ هن ڳاله ته جيڪڏهن گهُرون ها ته وٺ ڪريون ها انهن کي سندن گناهن سبب، ۽ اسين مُهر هڻون ٿا انهن جي دلين تي

جيڪڏهن گهرون ها ته کين سندن گناهن سببان سزا ڏيون ها. ۽ سندين دلين تي مُهر هڻون ها ته اُهي نه ٻُڌن ها.

فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿١٠٠﴾ تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآئِهَا ۚ

پوءِ اهي نه ٿا ٻُڌن. اهي آباديون هيون جو پڙايون ٿا توکي انهن جون خبرون،

(اي پيغمبر!) اِهي ڳوٺ آهن جن جون خبرون توتي بيان ڪريون ٿا، ۽ بيشڪ وٽن سندن پيغمبر

وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانُوْا لِيُؤْمِنُوْا بِمَا كَذَّبُوْا

۽ آيا هئا انهن وٽ رسول معجزن سان، پوءِ نه پيا مڃين ان کي جنهن کي ڪوڙو ڪيو هئائون

ڇٽن معجزن سان آيا. پوءِ انهيءَ سببان جو اڳي ڪوڙ پانيائون اُهي ڪڏهن به نه مڃيندا هئا.

مِنْ قَبْلُ ۭ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا

اڳ ۾. اهڙي طرح مُهر هڻي ٿو الله ڪافرن جي دلين تي. ۽ نه لڌاسون

اهڙيءَ طرح الله ڪافرن جي دلين تي مُهر هڻندو آهي.۽ منجهانئن گهڻن کي انجام (تي پورو) نه

لِاَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۚ وَاِنْ وَّجَدْنَاۤ اَكْثَرَهُمْ لَفٰسِقِيْنَ ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ

گهڻا انهن جا وعدي تي، ۽ لڌاسون ڪيترائي انهن جا بي فرمان. وري

ڏٺوسون، ۽ منجهانئن گهڻن کي بي دين ڏٺوسون، وري ڪانئن پوءِ موسيٰ کي فرعون

بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَاۤ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ فَظَلَمُوْا

موڪليوسون انهن کان پوءِ موسيٰ کي معجزا ڏئي فرعون ۽ ان جي سردارن ڏانهن پوءِ ڪفر ڪيائون

۽ سندس قوم ڏانهن پنهنجن معجزن سان پيغمبر ڪري موڪليوسون پوءِ انهن کي نه مڃيائون،

بِهَا ج فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٠٣﴾ وَقَالَ مُوْسٰى يٰفِرْعَوْنُ

انهن جو. پوءِ نظر ڪر ڪيئن ٿيو انجام فسادين جو. ۽ چيو موسيٰ او فرعون

(اي پيغمبر!) ڏس تہ فساد ڪندڙن جي پڇاڙي ڪهڙيءَ طرح ٿي! ۽ موسيٰ (فرعون کي) چيو تہ، اي فرعون! آءٌ

اِنِّيْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٠٤﴾ لا حَقِيْقٌ عَلٰٓى اَنْ لَّآ اَقُوْلَ

يقينن آءٌ رسول آهيان رب العالمين جو. پڪو آهيان هن تي تہ نہ ڳالهائيندس

جهانن جي پالڻهار جو پيغمبر آهيان. هن (ڳالهہ) تي قائم آهيان تہ الله تي سچ کان سواءِ ڪجهہ بہ

عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ ط قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَرْسِلْ مَعِيَ

الله تي مگر سچ، اچهو آندي اٿم توهان وٽ نشاني توهان جي رب کان پوءِ وڃڻ ڏي مون سان گڏ

نہ چوان. بيشڪ اوهان وٽ اوهان جي پالڻهار کان چٽي معجزي سان آيو آهيان تنهن ڪري

بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ﴿١٠٥﴾ ط قَالَ اِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِاٰيَةٍ فَاْتِ بِهَآ اِنْ

بني اسرائيل کي. چيائين جيڪڏهن آندي اٿيئي ڪا نشاني تہ پيش ڪر ان کي جيڪڏهن

بني اسرائيلن کي مون سان (هلڻ جي) موڪل ڏي!. (فرعون) چيو تہ جيڪڏهن ڪو معجزو آندو اٿيئي تہ جيڪڏهن

كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٠٦﴾ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٠٧﴾ صلے

تون آهين سچن مان. پوءِ اڇليائين لٺ پنهنجي تہ اها ٿي پئي نانگ چٽو.

سچن مان آهين تہ اهو آڻ! پوءِ پنهنجي لٺ اڇليائين تہ اُچتو سان ئي اها پڌرو واسينگ (نانگ) ٿي پيئي.

وَّنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا هِيَ بَيْضَآءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ﴿١٠٨﴾ ع قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ

۽ ڪڍيائين هٿ پنهنجو تہ اهو ٿي پيو صاف اڇو ڏسڻ وارن لاءِ. چيو سردارن قوم

۽ پنهنجو هٿ ٻاهر ڪڍيائين تہ اهو ڪڍڻ سان ئي ڏسندڙن لاءِ روشن ٿيو. فرعون جي قوم مان سڪر ماڻهو چوڻ

فِرْعَوْنَ اِنَّ هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِيْمٌ ﴿١٠٩﴾ لا يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ

فرعون جي تہ هي جادوگر آهي هوشيار. چاهي ٿو تہ ڪڍي توهان کي توهان جي

لڳا تہ هيءُ پڪو چاڙو جادوگر آهي. اوهان کي اوهان جي ملڪ مان ڪڍي ڇڏڻ گهري ٿو.

اَرْضِكُمْ ج فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ﴿١١٠﴾ قَالُوْٓا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَاَرْسِلْ

ملڪ مان پوءِ ڇا ٿا صلاح ڏيو. چيائون ڍرڍِج ان کي ۽ سندس ڀاءُ کي ۽ موڪل

تنهنڪري اوهين ڇا ٿا صلاح ڏيو؟ (فرعون کي) چيائون تہ کيس ۽ ڀاڻس کي ترساءِ ۽ ڪوٺيندڙ

فِي الْمَدَآئِنِ حٰشِرِيْنَ ﴿١١١﴾ لا يَاْتُوْكَ بِكُلِّ سٰحِرٍ عَلِيْمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ السَّحَرَةُ

ڳوٺن ۾ گڏ ڪندڙن کي. آڻن تو وٽ هر جادوگر هوشيار کي. ۽ آيا جادوگر

شهرن ڏانهن موڪل. تہ تو وٽ سڀيئي چاڙو جادوگر آڻين. ۽ فرعون وٽ جادوگر آيا چوڻ لڳا تہ

فِرْعَوْنَ قَالُوْٓا اِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ

فرعون وٽ چيائون اسان کي ملندي ڪجهه مزدوري جيڪڏهن اسان زور ٿي وڃون. چيائين هائو

جيڪڏهن اسين غالب ٿيون ته اسان لاءِ ضرور (ڪو) انعام (هئڻ) گهرجي. فرعون چيو ته، هائوا (انعام به ڏبو) ۽ اوهين

وَاِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿١١٤﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِمَّآ اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّآ

۽ توهان خاص ماڻهو ٿيندا. چيائون اي موسيٰ يا تون داوُ وجهه يا

مرتبي وارن مان (به) ٿيندؤ. چيائون تي اي موسيٰ! يا توکي (جادوءَ جي شيءِ) اڇلڻ گهرجي يا (پهرين) اسين

اَنْ نَّكُوْنَ نَحْنُ الْمُلْقِيْنَ ﴿١١٥﴾ قَالَ اَلْقُوْا ۚ فَلَمَّآ اَلْقَوْا سَحَرُوْٓا اَعْيُنَ

هجون اسين داوُ وجهندڙ. چيائين توهان وجهو پوءِ جڏهن داوُ وڌائون ته جادو ڪيائون ماڻهن جي

اڇليندڙ ٿيون؟ (موسيٰ) چيو ته (اوهين) اڇليو. پوءِ جنهن مهل اڇليائون (تنهن مهل) ماڻهن جون اکيون جادوءَ سان

النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوْهُمْ وَجَآءُوْ بِسِحْرٍ عَظِيْمٍ ﴿١١٦﴾ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى

اکين تي ۽ ڊيڄاريائون انهن کي ۽ پيش ڪيائون جادو وڏو. ۽ حڪم ڪيو سون

بند ڪيائون ۽ انهن کي ڊيڄاريائون ۽ وڏا جادو آنداءون. ۽ موسيٰ ڏانهن وحي موڪليوسون

مُوْسٰٓى اَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ۚ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَاْفِكُوْنَ ﴿١١٧﴾ ۚ فَوَقَعَ

موسيٰ کي ته اڇل پنهنجي لٺ، پوءِ اوچتو اها ڳهي ويئي ان کي جيڪي انهن ٺاهيو هو. پوءِ ثابت ٿيو

ته پنهنجي لٺ اڇل! پوءِ جيڪو جادو ڪيائون تنهن کي اها انهيءَ مهل ڳهندي ويئي. پوءِ

الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١١٨﴾ ۚ فَغُلِبُوْا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوْا

حق ۽ رد ٿيو جيڪو اهي ڪن پيا. پوءِ هارايائون اتي ئي ۽ موٽيا

سچ پڌرو ٿيو ۽ جيڪي ڪندا رهيا سو ڪوڙو ٿيو. پوءِ (فرعون وارا) اُن هنڌ هيٺا ٿيا ۽ خوار ٿي موٽيا.

صٰغِرِيْنَ ﴿١١٩﴾ ۚ وَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيْنَ ﴿١٢٠﴾ ۖ قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢١﴾ لا

خوار ٿي. ۽ ڪري پيا جادوگر سجدي ۾. چيائون ايمان آندو سون رب العالمين تي.

۽ جادوگر سجدي ۾ ڪري پيا. چيائون ته اسين جهانن جي پالڻهار تي ايمان آندوسون.

رَبِّ مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ اٰمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ

جو رب آهي موسيٰ ۽ هارون جو. چيو فرعون مڃيو ٿا توهان ان کي اڳي جو آءٌ

(جو) موسيٰ ۽ هارون جو پالڻهار (آهي). فرعون چيو ته، اوهان منهنجي موڪل کان اڳ ٿي ان تي ايمان ڇو آندو آهي؟

اٰذَنَ لَكُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوْهُ فِي الْمَدِيْنَةِ لِتُخْرِجُوْا مِنْهَآ

اجازت ڏيان اوهان کي، بيشڪ هي ڏوکو آهي جو ڏنو اٿو شهر ۾ جئن ڪيو ان مان

هيءُ (اوهان جو) فريب آهي (جو پاڻ ۾ گڏجي) هن ڪري (هن) شهر ۾ ڪيو اٿوَ ته سندس رهاڪن کي

اَهْلَهَا ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿۱۲۳﴾ لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ

شهر وارن کي، سو اجهو ڄاڻندؤ. مان ضرور وڍيندم توهان جا هٿ ۽ توهان جا پير

منجهانئس ڪڍي ڇڏيو، پوءِ سگهوئي ڄاڻندؤ. اوهان جا هٿ ۽ اوهان جا پير ابتڙ سبتڙ ضرور وڍيندس

مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَاُصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿۱۲۴﴾ قَالُوْٓا اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا

ابتڙ پوءِ ڦاهي ڏيندم توهان سيني کي. چيائون اسان پنهنجي رب ڏانهن

وري اوهان مڙني کي ضرور سوريءَ چاڙهيندس. چيائون ته بيشڪ اسان پنهنجي پالڻهار ڏانهن موٽندڙ آهيون.

مُنْقَلِبُوْنَ ﴿۱۲۵﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّآ اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا بِاٰيٰتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتْنَا ؕ

وڃڻا آهيون. ۽ تون رڳو ويرتو وٺين اسان کان جو ايمان آندو سون پنهنجي رب جي نشانين تي جڏهن آيون اسان وٽ

۽ تون رڳو هن ڪري اسان سان ويرتو رکين ته، اسان جي پالڻهار جا حڪم جڏهن اسان وٽ آيا (تڏهن) اسان مڃيا آهن.

ع

رَبَّنَآ اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَّتَوَفَّنَا مُسْلِمِيْنَ ﴿۱۲۶﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ

اي رب اسان جا پرت اسان تي صبر ۽ مار اسان کي مسلمان ڪري. ۽ چيو سردارن

اي اسان جا پالڻهار! اسان تي صبر پلٽ ۽ اسان کي مسلمان ڪري ماراءِ. فرعون جي قوم جي سردارن (ڪيس)

قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوْسٰى وَقَوْمَهٗ لِيُفْسِدُوْا فِى الْاَرْضِ

قوم فرعون جي ڇا تون ڇڏين ٿو موسىٰ کي ۽ سندس ماڻهن کي ته بگاڙ وجهن ملڪ ۾

چيو ته موسىٰ ۽ سندس قوم کي هن لاءِ ڇڏي ڏئين ٿو ڇا؟ ته ملڪ ۾ فساد وجهن ۽ توکي ۽ تنهنجي معبودن

وَيَذَرَكَ وَاٰلِهَتَكَ ؕ قَالَ سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْىٖ نِسَآءَهُمْ ۚ

۽ ڇڏين توکي ۽ تنهنجي بتن کي. چيائين هينئر قتل ڪريون انهن جا پٽ ۽ جيئريون ڇڏيون انهن جون ڌيئون.

(جي عبادت) کي ڇڏي ڏين؟ چيائين ته سندن پٽ سگهوئي کهنداسون ۽ سندن ڌيئرون جيئريون ڇڏي ڏينداسون.

وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قٰهِرُوْنَ ﴿۱۲۷﴾ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهِ اسْتَعِيْنُوْا بِاللّٰهِ وَ

۽ اسين انهن تي زورآور آهيون. چيو موسىٰ پنهنجي قوم کي مدد گهرو الله کان ۽

۽ اسين سندن مٿان بيشڪ زور وارا آهيون. موسىٰ پنهنجيءَ قوم کي (دلگير ڏسي) چيو ته الله کان مدد گهرو ۽ صبر

اصْبِرُوْا ۚ اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ ۙ يُوْرِثُهَا مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ؕ وَ

سهپ ڪريو. بيشڪ ڌرتي الله جي آهي وارث ڪري ان جو جنهن کي گهري پنهنجي ٻانهن مان. ۽

ڪريو، ڇو ته ساري زمين الله جي آهي پنهنجن ٻانهن مان جنهن کي گهرندو آهي تنهن کي ان جو وارث بڻائيندو آهي.

الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴿۱۲۸﴾ قَالُوْٓا اُوْذِيْنَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيَنَا وَمِنْۢ

پڇاڙي آهي پرهيزگارن جي. چيائون آزار سٺا سون هن کان اڳ جو آئين تون اسان وٽ ۽ هن کان

۽ (چڱي) عاقبت پرهيزگارن لاءِ آهي. چيائون ته، اسين تنهنجي اچڻ کان اڳ (بہ) ۽ تنهنجي اچڻ کان پوءِ (بہ) ايذايا ويا آهيون.

بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ؕ قَالَ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّهْلِكَ عَدُوَّكُمْ

پوءِ بہ جو آئين اسان وٽ، چيائين سگھو ئي رب توهان جو تباهہ ڪندو توهان جي دشمن کي

موسيٰ چين تہ اميد آهي تہ اوهان جو پالڻھار اوهان جي دشمن کي ناس ڪري ڇڏيندو

ع ١٥ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٩﴾ ع وَلَقَدْ

۽ مالڪ بنائيندو توهان کي ملڪ جو پوءِ ڏسندو تہ ڪيئن تا ڪم ڪريو. ۽ برابر

۽ ملڪ ۾ اوهان کي پيڙهيءَ تي وهاريندو پوءِ ڏسندو تہ (اوهين) ڪهڙي طرح عمل ٿا ڪريو؟ ۽ بيشڪ

اَخَذْنَآ اٰلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِيْنَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرٰتِ لَعَلَّهُمْ

پڪڙيو سون فرعون وارن کي ڏڪار سان ۽ نقصان سان ميون ۾ تہ من اهي

فرعون جي قوم کي ڏڪار ۽ ميون جي گھٽتائي ۾ گرفتار ڪيوسون تہ مَن اهي نصيحت وٺن.

يَذَّكَّرُوْنَ ﴿١٣٠﴾ فَاِذَا جَآءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوْا لَنَا هٰذِهٖ ج وَاِنْ

نصيحت وٺن. پوءِ جڏهن آئي انهن وٽ چڱائي چيائون هي اسان جو ڀاڱ آهي، ۽ جيڪڏهن

پوءِ جڏهن اُنهن کي سک پهتو ٿي تڏهن چيائون ٿي تہ هيءَ اسان جو (حق) آهي ۽ جيڪڏهن اُنهن کي ڪو

تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَّطَّيَّرُوْا بِمُوْسٰى وَمَنْ مَّعَهٗ ؕ اَلَآ اِنَّمَا طٰٓئِرُهُمْ

پهتي انهن کي بُرائي تہ نياڳ ڇوَن پيا موسيٰ ۽ ان جي سنگت جو، خبردار رهجو نياڳ انهن جو ئي آهي

ڏک پهچندو هو تہ موسيٰ ۽ سندس سنگت کي نياڳو پائيندا هئا. خبردار! الله وٽ تہ سندن ئي نياڳائي آهي.

عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوْا مَهْمَا تَاْتِنَا

الله وٽ پر گھڻا انهن جا نہ تا سمجهن. ۽ چيائون جيڪا بہ آڻيندين اسان

پر منجهانئن گهڻا نہ ٿا ڄاڻن. ۽ چيائون تہ (اي موسيٰ) جڏهن بہ ڪا نشاني اسان وٽ هن لاءِ

بِهٖ مِنْ اٰيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا ۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾

وٽ ڪا نشاني جيئن جادو ڪرين اسان تي ان سان، پوءِ بہ اسان توکي نہ مڃيندا سون.

آڻيندين تہ ان سان اسان تي جادو ڪرين تہ اسين توکي مڃڻ وارا نہ آهيون.

فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوْفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ

پوءِ لاٿو سون انهن تي طوفان ۽ ماڪڙ ۽ جونءِ ۽ ڏيڏر

پوءِ مٿن طوفان ۽ ماڪڙ ۽ جوئان ۽ ڏيڏر ۽ رت. ڪليل معجزا

وَالدَّمَ اٰيٰتٍ مُّفَصَّلٰتٍ قف فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿١٣٣﴾

۽ رت، نشانيون جدا جدا. پوءِ بہ وڏائي ڪندا رهيا ۽ هئا ماڻهو ڏوهاري.

موڪلياسون پوءِ بہ وڏائي ڪيائون ۽ (اُها) ڏوهاري قوم هئي.

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوْا يٰمُوْسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا

۽ جڏهن پوي پيو انهن تي عذاب ته چون پيا اي موسيٰ دعا گهُر اسان لاءِ پنهنجي رب کان جيئن

۽ جڏهن مٿن سزا پهتي ٿي (تڏهن) چيائون ٿي ته اي موسيٰ! پنهنجي پالڻهار کان اُنهيءَ وعدي سان جو

عَهِدَ عِنْدَكَ ۚ لَىِٕنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ

ٻولي اٿس توسان، جيڪڏهن تون لاهي وٺين اسان کان عذاب ته ضرور ايمان آڻينداسون توتي ۽ ضرور ڇڏينداسون

توسان ڪيو اٿس اسان لاءِ دعا گهُر، ته جيڪڏهن اسان تان عذاب لاٿئه ته توتي ضرور ايمان آڻينداسين ۽ بني اِسرائيل کي (به)

مَعَكَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۚ ﴿۱۳۴﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ اِلٰٓى

توسان گڏ بني اسرائيل کي. پوءِ جڏهن لاٿوسون انهن کان عذاب ڪجهه

ضرور توسان هلڻ (جي موڪل) ڏينداسون. پوءِ جنهن مهل عذاب، جيڪو ڪين نهرايل مدت تائين اُنهيءَ ڪري پهچڻو هو سو ڪائن

اَجَلٍ هُمْ بٰلِغُوْهُ اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿۱۳۵﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنٰهُمْ

وقت تائين جواهي ان کي پهچندڙ هئا ته پوءِ انهن انجام ڀڃي ڇڏيو. پوءِ بدلو ورتوسون انهن کان، ۽ ٻوڙيوسون کين

لاٿوسون ٿي (تنهن مهل) اُتي جو اُتي اُنهن انجام ڀڳو ٿي. پوءِ اسان ڪانئن پورو وير ورتو جو انهن کي سمنڊ ۾ اِنهيءَ

فِي الْيَمِّ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِيْنَ ﴿۱۳۶﴾

پاڻيءَ ۾ جواهي ڪوڙو ڪندا هئا اسان جي آيتن کي ۽ هئا انهن کان غفلت ڪندڙ.

ڪري ٻوڙيوسون جو اُنهن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو ۽ انهن کان بي خبر هئا.

وَاَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِيْنَ كَانُوْا يُسْتَضْعَفُوْنَ مَشَارِقَ الْاَرْضِ

۽ مالڪ بڻايوسون انهيءَ قوم کي جي ڪمزور ڪيا ويا هئا اڀرندن ان ملڪ جي ۾

۽ اها قوم جيڪا هيٺي هئي تنهن کي اُنهيءَ اوڀر ۽ اولهه جي زمين (يعني شام ۽ مصر) جو وارث ڪيوسون

وَمَغَارِبَهَا الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا ؕ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنٰى

۽ الهندن ۾ جن ۾ اسان برڪت رکي هئي، ۽ پورو ٿيو وعدو تنهنجي رب جو سهڻو

جنهن ۾ برڪت رکي هُئي سون، ۽ تنهنجي پالڻهار جو بني اسرائيلن سان چڱو انجام اُنهي سببان پورو ٿيو جو

عَلٰى بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۙ۬ بِمَا صَبَرُوْا ؕ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ

بني اسرائيل تي، جو صبر ڪيائون، ۽ اسان ويران ڪيو ان کي جيڪي ٺاهيندو هو

صبر ڪيائون، ۽ فرعون ۽ سندس قوم جيڪي بڻايو ۽ جيڪا (اڏاوت) بلند ڪيئي هئائون

فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهٗ وَمَا كَانُوْا يَعْرِشُوْنَ ﴿۱۳۷﴾ وَجٰوَزْنَا بِبَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ

فرعون ۽ ان جي قوم ۽ جيڪي ڇتيون ٺاهيندا هئا. ۽ اڪاريوسون بني اسرائيل کي

سا (سڀ) ناس ڪري ڇڏي سون. ۽ بني اسرائيلن کي سمنڊ کان پار ٽپايوسون پوءِ اهي

الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰى قَوْمٍ يَّعْكُفُوْنَ عَلٰٓى اَصْنَامٍ لَّهُمْ ۚ قَالُوْا

درياءَ کان پوءِ آيا اهڙي قوم تي جو اهي پوڄين پيا بتن پنهنجن کي، چيائون

هڪڙي اهڙي قوم تي پهتا جو پنهنجن بتن جا مجاور هئا (موسيٰ کي) چيائون ته اي موسيٰ!

يٰمُوْسَى اجْعَلْ لَّنَآ اِلٰهًا كَمَا لَهُمْ اٰلِهَةٌ ؕ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ

او موسيٰ ڪر اسان لاءِ به خدا جئن انهن جا آهن خدا، چيائين توهان ماڻهو

اسان لاءِ (به) هڪڙو اهڙو معبود بڻاءِ جهڙا هنن لاءِ معبود آهن، (موسيٰ) چيو ته پڪ اوهين جاهل قوم آهيو.

تَجْهَلُوْنَ ﴿١٣٨﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ مَّا هُمْ فِيْهِ وَبٰطِلٌ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٣٩﴾

بي عقل آهيو. بيشڪ اهي ماڻهو برباد ٿيڻ واري طريقي تي آهن ۽ ڪوڙو آهي جيڪو عمل ٿا ڪن.

بيشڪ هي ماڻهو پاڻ جنهن (مذهب ۾ پيل) آهن سو برباد ٿيل آهي ۽ جيڪي ڪندا رهندا آهن سو باطل آهي.

قَالَ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِيْكُمْ اِلٰهًا وَّهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٤٠﴾

چيائين ڇا الله کان سواءِ ڳوليان توهان لاءِ ٻيو خدا حالانڪ انهيءَ اوهان کي ڀلارو ڪيو جهان وارن تي.

موسيٰ چيو ته. الله کان سواءِ هن هوندي به اوهان لاءِ ٻيو معبود ڇو گهران جو اُن اوهان کي جهانن جي ماڻهن کان ڀلو ڪيو آهي؟.

وَاِذْ اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ۚ

۽ جڏهن ڇڏايو سون توهان کي فرعون وارن کان جو اهي ڏيندا هئا توهان کي بڇڙو عذاب

۽ (ياد ڪريو) جڏهن اوهان کي فرعون جي ماڻهن کان ڇڏايوسون جن اوهان کي بڇڙو عذاب چکايو ٿي،

يُقَتِّلُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُوْنَ نِسَآءَكُمْ ؕ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَآءٌ مِّنْ

ڪُهندا هئا توهان جي پٽن کي ۽ جيئرو رکندا هئا توهان جي ڌيئن کي ۽ انهيءَ ڇڏائڻ ۾ احسان اتو توهان جي

۽ اوهان جا پٽ ڪُهندا هئا ۽ اوهان جون ڌيئرون جيئريون ڇڏيندا هئا ۽ اُن ۾ اوهان جي پالڻهار کان اوهان لاءِ

رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿١٤١﴾ ۧ وَوٰعَدْنَا مُوْسٰى ثَلٰثِيْنَ لَيْلَةً وَّاَتْمَمْنٰهَا

رب جو وڏو. ۽ وعدو ڪيوسون موسيٰ سان ٽيهن راتين جو ۽ پورو ڪيوسون انهن کي

وڏي پرک هئي. ۽ موسيٰ کي ٽيهن راتين جو انجام ڏنوسون ۽ انهيءَ کي (ٻين) ڏهن سان، پورو ڪيوسون

بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيْقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ مُوْسٰى لِاَخِيْهِ

ڏهن سان پوءِ پورو ٿيو وعدي جو وقت سندس رب جو چاليهه راتيون، ۽ چيو موسيٰ پنهنجي ڀاءُ

پوءِ سندس پالڻهار جو انجام چاليهن راتين جو پورو ٿيو، ۽ موسيٰ پنهنجي ڀاءُ هارون کي چيو

هٰرُوْنَ اخْلُفْنِيْ فِيْ قَوْمِيْ وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيْلَ الْمُفْسِدِيْنَ ﴿١٤٢﴾

هارون کي ٻليان سنڀال منهنجي قوم کي ۽ سڌارو آڻ ۽ نه وٺجانءِ رستو فساد ڪندڙن جو.

ته، منهنجي قوم ۾ منهنجي پوئتان خليفو ٿيءُ ۽ سڌارو ڪج ۽ فسادين جي واٽ تي نه هلج!.

وَلَمَّا جَآءَ مُوْسٰى لِمِيْقَاتِنَا وَكَلَّمَهٗ رَبُّهٗ ۙ قَالَ رَبِّ اَرِنِيْٓ اَنْظُرْ

۽ جڏهن آيو موسىٰ اسان جي وعدي تي ۽ ڳالهايو ان سان سندس رب، چيائين منهنجا رب! ڏيکارينم تہ ڏسان

۽ جنهن مهل موسىٰ اسان جي انجام واري هنڌ آيو ۽ سندس پالڻهار ساڻس ڳالهايو (تنهن مهل) چيائين تہ اي منهنجا پالڻهار!

اِلَيْكَ ۗ قَالَ لَنْ تَرٰىنِيْ وَلٰكِنِ انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ

توڏانهن، فرمايائين هرگز نہ ڏسي سگهندين مونکي پر نظر ڪر جبل ڏانهن پوءِ جيڪڏهن اهو بيٺو

مون کي پاڻ ڏيکار تہ آءٌ توکي ڏسان! (الله) چيو تہ، مون کي ڪڏهن نہ ڏسي سگهندين پر جبل ڏانهن نهار! پوءِ جيڪڏهن هن

مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِيْ ۚ فَلَمَّا تَجَلّٰى رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا

پنهنجي جاءِ تي تہ تون بہ ڏسندين مون کي، پوءِ جڏهن ڏيکاري ڏني ان جي رب جبل کي تہ ڪيائين ان کي پورا پورا

پنهنجي جاءِ تي ٽڪاءُ ڪيو تہ تون مون کي ڏسي سگهندين، پوءِ جنهن مهل سندس پالڻهار جبل ڏانهن تجلو ڪيو (تنهن مهل) اُن کي ٽُڪر ٽُڪر

وَّخَرَّ مُوْسٰى صَعِقًا ۚ فَلَمَّآ اَفَاقَ قَالَ سُبْحٰنَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ

۽ ڪِري پيو موسىٰ بيهوش ٿي، پوءِ جڏهن هوشيار ٿيو چيائين تون پاڪ آهين آءٌ رجوع ٿيس توڏانهن

ڪري چڙيائين ۽ موسىٰ بيهوش ٿي ڪِري پيو، پوءِ جنهن مهل هوش ۾ آيو (تنهن مهل) چوڻ لڳو تہ، توکي پاڪائي جڳائي تنهنجي درگاه ۾ توبهہ ڪيم

وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٤٣﴾ قَالَ يٰمُوْسٰٓى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى

۽ آءٌ پهريون مڃيندڙ آهيان. چيائين اي موسىٰ! مون چُونڊيو آهي توکي

۽ آءٌ (سڀ کان) پهريون مؤمن آهيان. (الله) فرمايو تہ اي موسىٰ! مون توکي پنهنجي پيغمبريءَ ۽ پنهنجي ڳالهائڻ سان

النَّاسِ بِرِسٰلٰتِيْ وَبِكَلَامِيْ ۖ فَخُذْ مَآ اٰتَيْتُكَ وَكُنْ

ماڻهن تي پنهنجي پيغامن سان ۽ پنهنجي ڳالهائڻ سان، پوءِ وٺُ جيڪي ڏنم توکي ۽ ٿيءُ

ماڻهن کان پلارو ڪيو آهي، جيڪو (توريت) توکي ڏنو اٿم سو وٺ ۽ شڪر ڪندڙن مان هج.

مِّنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهٗ فِى الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً

شڪر گذارن مان. ۽ لکي سون انهيءَ لاءِ ڦرهين ۾ هر قسم جي نصيحت

۽ ان (موسىٰ) لاءِ سڀ ڪنهن شيءِ جي نصيحت واسطي ۽ سڀ ڪنهن شيءِ جي ڌارو ڌار بيان واسطي

وَّتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ ۚ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ قَوْمَكَ يَاْخُذُوْا

۽ ڪليل بيان هر شيءِ جو. پوءِ وٺ انهن کي مضبوطي سان ۽ حڪم ڪر پنهنجي قوم کي تہ وٺن انهن جي

(توريت) تختين ۾ لکي ڏنوسون، (۽ چيوسون) تہ ان کي پختائيءَ سان وٺ ۽ پنهنجي قوم کي حڪم ڪر تہ ان جون

بِاَحْسَنِهَا ۗ سَاُورِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٥﴾ سَاَصْرِفُ عَنْ اٰيٰتِيَ

سٺين ڳالهين کي، جلد ڏيکاريندم توهان کي گهر ڏوهارين جو. آءٌ ڦيري ڇڏيندس پنهنجين آيتن کان

چڱيون ڳالهيون (عمل ۾) وٺندا رهن، اوهان کي بدڪارن جي جاءِ سگهو ڏيکاريندس. جيڪي زمين ۾ ناحق وڏائي ڪندا رهندا آهن تن کي

الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۚ وَإِن يَرَوْا كُلَّ
انهن کي جيڪي وڏائي ڪن ٿا ڌرتي تي ناحق، ۽ جيڪڏهن ڏسندا هر
سڀڪو پنهنجين آيتن (جي سمجهه) کان جهليندس، ۽ جيڪڏهن سڀ نشانيون ڏسندا ته (به) انهن تي ايمان نه

آيَةٍ لَّا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ
نشاني ته به نه ايمان آڻيندا ان تي، ۽ جيڪڏهن ڏسندا راهه هدايت جي ته نه وٺندا ان کي
آڻيندا، ۽ جيڪڏهن هدايت جي واٽ ڏسندا ته ان کي واٽ نه بڻائيندا، ۽ جيڪڏهن

سَبِيلًا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۚ ذَٰلِكَ
رستو ڪري، ۽ جيڪڏهن ڏسندا رستو گمراهيءَ جو بڻائيندا ان کي رستو، اهو
گمراهيءَ جي واٽ ڏسندا ته ان کي واٽ بڻائيندا، اهو هن سبب آهي جو اسان جي آيتن کي

بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ
هن ڪري جو ڪوڙو ڪيو اٿن اسان جي آيتن کي ۽ هئا انهن کان بي خبر. ۽ جن
ڪوڙ ڀانيائون ۽ انهن کان غافل رهيا هئا. ۽ جن اسان جي آيتن کي ۽ آخرت جي ملڻ کي

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ ۚ هَلْ يُجْزَوْنَ
ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي ۽ ملاقات آخرت جي کي اڪارت ٿيا عمل انهن جا، رڳو بدلو ڏنا ويندا
ڪوڙ ڄاتو تن جا اعمال ناس ٿيا، جيڪي ڪمائيندا آهن تنهن کان سواءِ بيو

إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِن بَعْدِهِ
جيڪي عمل ڪيائون. ۽ ٺاهيو موسيٰ جي قوم انهيءَ کان پويان
ڪو بدلو نه ڏبن. ۽ موسيٰ جي قوم ڪانئس پوءِ، انهن (قبطين) جي زيورن مان

ع ١٦ ٧

مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهُ خُوَارٌ ۚ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ
پنهنجن ڳهڻن مان گابو بوتو جنهن کي هئي رنڀ، ڇا نه ڏٺائون ته اهو ڪونه پيو ڳالهائي انهن سان
گابي جو بوتو اهڙو ناهي ورتو جنهن کي رنڀ هئي، نه ٿي ڏٺائون ڇا ته اهو ساڻن نه ڳالهائيندو هو

وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا ۘ اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾ وَلَمَّا
۽ نڪي هدايت پيو ڪري رستي جي، بنايائون ان کي خدا ۽ هئا ظالم. ۽ جڏهن
۽ نڪي انهن کي ڪا واٽ ڏيکاريندو هو؟ ان کي (خدا ڪري) ورتائون ۽ ظالم هئا. ۽ جڏهن

وقف لازم

سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا لا قَالُوا لَئِن لَّمْ
وٺي انهن جي هٿن کان ۽ ڏٺائون پاڻ کي گمراهه، چيائون جيڪڏهن نه
پنهنجي هٿان وين (يعني پشيمان ٿيا) ۽ سمجهيائون ته اهي پڪ گمراهه ٿيا، (تڏهن) چيائون ته جيڪڏهن

يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿١٤٩﴾ وَلَمَّا رَجَعَ

رحم ڪيو اسان تي اسان جي رب ۽ نہ بخشيائين تہ ضرور ٿينداسون نقصان وارن مان. ۽ جڏهن موٽيو

اسان جو پالڻهار اسان تي ٻاجهہ نہ ڪندو ۽ اسان کي نہ بخشيندو تہ ضرور ٽوٽي وارن مان ٿينداسون! ۽ جڏهن

مُوْسٰۤى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۙ قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُوْنِيْ

موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڪاوڙيل افسوس ڪندڙ، چيائين تمام بڇڙي ڪئي اٿو پوئواري منهنجي

موسيٰ پنهنجي قوم ڏانهن ڏمريل افسوس ڪندڙ ٿي موٽيو (تڏهن) چيائين تہ جيڪي منهنجي پريٺ مون کان پوءِ ڪيو

مِنْۢ بَعْدِيْ ۚ اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ ۚ وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ وَاَخَذَ

مون کان پوءِ، ڇا اڳرائي ڪئي توهان پنهنجي رب جي حڪم کان، ۽ اڇلايائين ڦرهيون ۽ ورتائين

سو بڇڙو آهي، پنهنجي پالڻهار جي حڪم کان (اڳ) ڇو تڪڙ ڪيو؟ ۽ ڦرهيون اڇليائين ۽ پنهنجي ڀاءُ جي

بِرَاْسِ اَخِيْهِ يَجُرُّهٗۤ اِلَيْهِ ؕ قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُوْنِيْ

وارن کان پنهنجي ڀاءُ کي، ڇڪيس پيو پاڻ ڏانهن، چيو(هارون) امڙ جا پٽ! بيشڪ ماڻهن ڪمزور ڄاتو مون کي

مٿي (جي وارن) کان وٺي ڪيس پاڻ ڏانهن ڇڪڻ لڳو، (هارون) چيو تہ اي منهنجا ڀاءُ! بيشڪ (هن) قوم مون کي هيڻو ڀانيو

وَكَادُوْا يَقْتُلُوْنَنِيْ ۖ فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْاَعْدَآءَ وَلَا تَجْعَلْنِيْ

۽ مارڻ تي هٺا مون کي، سو نہ کلاءِ مون تي دشمن ۽ نہ ڳڻ مون کي

۽ منهنجي مارڻ تي سنبريا، تنهن ڪري مون تي دشمن نہ کِلاءِ ۽ نہ ڪي مون کي ظالم قوم سان ڳڻ.

مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَلِاَخِيْ وَاَدْخِلْنَا

ماڻهن مشرڪن سان. چيو (موسيٰ) رب منهنجا! بخش مونکي ۽ منهنجي ڀاءُ کي ۽ داخل ڪر اسان کي

(موسيٰ) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! مون کي ۽ منهنجي ڀاءُ کي بخش ۽ اسان کي پنهنجي ٻاجهہ ۾ داخل ڪر.

فِيْ رَحْمَتِكَ ۖ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿١٥١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ ع

پنهنجي رحمت ۾ ۽ تون ئي سڀ کان وڌ ٻاجهارو آهين. بيشڪ جن ماڻهن بڻايو هو ڳابي کي

۽ تون (سڀني) ٻاجهہ وارن کان وڌيڪ ٻاجهارو آهين. جن ڳابي کي (خدا ڪري) ورتو تن کي سندن پالڻهار وٽان

سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ؕ وَكَذٰلِكَ

پهچندو انهن کي غضب سندن رب جو ۽ ذلت دنيا جي حياتي ۾، ۽ اهڙي طرح

ڏمر ۽ دنيا جي حياتيءَ ۾ خواري سگهو پهچندي، ۽ اهڙي طرح ناهہ ٺاهيندڙن کي سزا ڏيندا آهيون.

نَجْزِي الْمُفْتَرِيْنَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ ثُمَّ تَابُوْا مِنْۢ

سزا ڏيندا آهيون ڪوڙ ٺاهيندڙن کي. ۽ جن ڪم ڪيا بڇڙا پوءِ توبہ ڪيائون ان

۽ (اي پيغمبر!) جن بڇڙا ڪم ڪري وري ان کان پوءِ توبهہ ڪيائون ۽ ايمان آندائون

بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْٓا ۡ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا

كان بعد ۽ ايمان آندائون تہ رب تنهنجو ان كان پوءِ بخشيندڙ مهربان آهي. ۽ جڏهن

(تن کي) تنهنجو پالڻهار ان (توبهہ) کانپوءِ بخشڻهار مهربان آهي. ۽ جڏهن موسيٰ جو ڏمر

سَكَتَ عَنْ مُّوْسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ ۚۖ وَفِيْ نُسْخَتِهَا

لٿو موسيٰ كان غصو تہ کنياٿين ڦرهيون، ۽ ان جي لکئي ۾ هئي

لٿو تڏهن (توريت جون) ڦرهيون (ڪٽي) ورتائين، اُن جي لکيي ۾ انهن لاءِ هدايت ۽ ٻاجهہ هئي،

هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُوْنَ ﴿١٥٤﴾ وَاخْتَارَ مُوْسٰى

هدايت ۽ رحمت انهن لاءِ جيكي پنهنجي رب كان ڊڄن پيا. ۽ چونڊيا موسيٰ

جيکي پنهنجي پالڻهار کان ڊڄندا آهن. ۽ موسيٰ پنهنجي قوم مان ستر ڄڻا اسان جي (ملاقات جي) انجام لاءِ

قَوْمَهٗ سَبْعِيْنَ رَجُلًا لِّمِيْقَاتِنَا ۚ فَلَمَّآ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ

پنهنجي قوم جا ستر ماڻهو اسان جي وعدي لاءِ پوءِ جڏهن ورتو انهن کي زلزلي چيائين

چونڊيا، پوءِ جنهن مهل اُنهن کي زلزلي ورتو (تڏهن موسيٰ) چيو تہ اي منهنجا پالڻهار! جيڪڏهن (تون)

رَبِّ لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلُ وَاِيَّايَ ؕ اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ

منهنجا رب! جيڪڏهن گهرين ها تہ مارين ها انهن کي هن کان اڳ ۽ مون کي بہ، ڇا تون مارين ٿو اسان کي ان ڪري جو ڪيو

گهرين ها تہ هن کان اڳ انهن کي ۽ خاص مون کي هلاڪ ڪري ڇڏين ها، اسان منجهان بي عقلن جيڪي ڪيو

السُّفَهَآءُ مِنَّا ۚ اِنْ هِيَ اِلَّا فِتْنَتُكَ ؕ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَآءُ وَ

بيوقوفن اسان جي، اهو ڪجهہ امتحان آهي تنهنجو، گمراهہ ڪرين انهيءَ سان جنهن کي چاهين ۽

تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟ اِها تنهنجي پرک (حڪمت) کان سواءِ نہ آهي، جنهن کي گهرين تنهن کي ان سان گمراهہ ڪندو آهين

تَهْدِيْ مَنْ تَشَآءُ ؕ اَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ

هدايت ڪرين جنهن کي گهرين، تون آهين اسان جو مالڪ پوءِ بخش اسان کي ۽ ٻاجهہ ڪر اسان تي ۽ تون ڀلو

۽ جنهن کي گهرين تنهن کي (ان سان) هدايت ڪندو آهين، تون اسان جو سنڀاليندڙ آهين تنهن ڪري اسان کي بخش ۽ اسان تي ٻاجهہ ڪر ۽ تون

الْغٰفِرِيْنَ ﴿١٥٥﴾ وَاكْتُبْ لَنَا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ

بخشيندڙ آهين. ۽ لک اسان لاءِ هن دنيا ۾ ڀلائي ۽ آخرت ۾

(سڀ کان) اڇو بخشيندڙ آهين. ۽ اسان لاءِ هن دنيا ۾ ۽ آخرت ۾ چڱائي لک چو تہ اسين تو ڏانهن رجوع ٿيا آهيون.

اِنَّا هُدْنَآ اِلَيْكَ ؕ قَالَ عَذَابِيْٓ اُصِيْبُ بِهٖ مَنْ اَشَآءُ ۚ وَرَحْمَتِيْ

بيشڪ اسان موٽيا آهيون تو ڏانهن، چيائين عذاب پنهنجو وجهندو آهيان جنهن تي گهران، ۽ رحمت منهنجي

(الله) فرمايو تہ آءٌ پنهنجو عذاب جنهن لاءِ وڻندو اٿم تنهن کي پهچائيندو آهيان، ۽ منهنجي ٻاجهہ

وَسِعَتْ كُلَّ شَیْءٍ ؕ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِیْنَ یَتَّقُوْنَ وَ یُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ
شامل آهي هر شيءِ تي، پوءِ اها لکندس انهن لاءِ جيڪي ڊڄندا ۽ ڏيندا زڪوات
سڀ ڪنهن شيءِ کي شامل آهي، پوءِ آءٌ پنهنجي ٻاجهه انهن لاءِ لکندس جيڪي پرهيزگاري ڪندا آهن ۽ زڪوات ڏيندا آهن

وَ الَّذِیْنَ هُمْ بِاٰیٰتِنَا یُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۵۶﴾ۚ اَلَّذِیْنَ یَتَّبِعُوْنَ الرَّسُوْلَ
۽ جيڪي اهي اسان جي آيتن تي ايمان آڻيندا. اهي جيڪي پيروي ڪندا انهيءَ رسول
۽ جيڪي منهنجي آيتن تي ايمان آڻيندا آهن. (۽ پڻ آخرت جي رحمت انهن لاءِ لکندس) جيڪي انهيءَ نبي اُمي پيغمبر جي

النَّبِیَّ الْاُمِّیَّ الَّذِیْ یَجِدُوْنَهٗ مَكْتُوْبًا عِنْدَهُمْ فِی التَّوْرٰىةِ
نبيءَ، مڪي واري جي جنهن کي لهن ٿا لکيل پاڻ وٽ توراة
تابعداري ڪندا آهن جنهن جون وصفون تُوريت ۽ انجيل ۾ پاڻ وٽ لکيلون لهندا آهن (اهو)

وَ الْاِنْجِیْلِ٘ یَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوْفِ وَ یَنْهٰىهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ
۽ انجيل ۾، اهو حڪم ڪندو انهن کي چڱن ڪمن جو ۽ جهليندو انهن کي بڇڙاين کان ۽
انهن کي چڱن ڪمن جو حڪم ڪندو آهي ۽ بُرن ڪمن کان انهن کي جهليندو آهي ۽

یُحِلُّ لَهُمُ الطَّیِّبٰتِ وَ یُحَرِّمُ عَلَیْهِمُ الْخَبٰٓىِٕثَ وَ یَضَعُ عَنْهُمْ
حلال ڪندو انهن لاءِ پاڪ شيون ۽ حرام ڪندو انهن لاءِ پليت شيون ۽ لاهيندو انهن کان
سُٺيون شيون انهن لاءِ حلال ڪندو آهي ۽ پليت شيون مٿن حرام ڪندو آهي ۽ سندن ڳرو بار ۽ جيڪي تڪليفون

اِصْرَهُمْ وَ الْاَغْلٰلَ الَّتِیْ كَانَتْ عَلَیْهِمْ ؕ فَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِهٖ وَ عَزَّرُوْهُ
بار انهن جا ۽ اهي ڳٽ جيڪي انهن تي آهن، پوءِ جن ايمان آندو ان تي ۽ سات ڏنائون ان جو
مٿن هيون سي ڪانئن لاهيندو آهي، پوءِ جن اُن تي ايمان آندو ۽ سندس تعظيم ڪئي ۽ مدد ڏنائون

ع
وَ نَصَرُوْهُ وَ اتَّبَعُوا النُّوْرَ الَّذِیْۤ اُنْزِلَ مَعَهٗۤ ۙ اُولٰٓىِٕكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿۱۵۷﴾ ١٩ ع ٩
۽ مدد ڪيائون ان جي ۽ تابع ٿيا ان نور جا جيڪو لاٿو ويو انهيءَ سان گڏ اهي ئي ڪامياب آهن.
۽ انهيءَ نور (ڪلام الله) جي تابعداري ڪيائون جيڪو ساڻس لاٿو ويو سي ئي ڇٽل آهن.

قُلْ یٰۤاَیُّهَا النَّاسُ اِنِّیْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَیْكُمْ جَمِیْعَا ِ۟الَّذِیْ لَهٗ
چؤ اي انسانو! بيشڪ آءٌ رسول آهيان الله جو توهان سڀني ڏانهن جنهن جي
(اي پيغمبر!) چؤ ته، اي انسانو! آءٌ اوهان مڙني ڏانهن اُن الله جو پيغمبر (ٿي آيو) آهيان جنهن جي آسمانن ۽ زمين ۾

مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ ۚ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ یُحْیٖ وَ یُمِیْتُ ۠ فَاٰمِنُوْا
حڪومت آهي آسمانن ۽ زمين ۾، ڪانهي بندگي انهيءَ کان سواءِ اهو جياريٿو ۽ ماريٿو پوءِ ايمان آڻيو
بادشاهي آهي، اُن الله کان سواءِ (ٻيو) ڪو عبادت جو لائق نه آهي اهو جياريندو آهي ۽ ماريندو آهي، تنهن

بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِيْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمٰتِهٖ
الله تي ۽ ان جي موڪليل نبي امي تي جو اهو ايمان رکي ٿو الله ۽ ان جي حڪمن تي
ڪري الله ۽ سندس اُنهيءَ پيغمبر امي نبي تي ايمان آڻيو جيڪو الله ۽ سندس حڪمن کي مڃيندو آهي ۽

وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ۱۵۸ وَمِنْ قَوْمِ مُوْسٰٓى اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ
۽ اوهين تابع ٿيو انهيءَ جا جيئن هدايت وٺو. ۽ موسيٰ جي قوم مان ڪي ماڻهو هدايت ڪن ٿا
ان جي تابعداري ڪريو ته مَنَ اوهين سڌي واٽ لهو. ۽ موسيٰ جي قوم مان هڪ اهڙي ٽولي آهي جا (ماڻهن کي) سڌو رستو

بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ۱۵۹ وَقَطَّعْنٰهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا ؕ وَ
حق جي ۽ ان موجب عدالت ڪن ٿا. ۽ جدا ڪيوسون انهن کي ٻارهن قبيلن ۾ جماعتون ڪري، ۽
ڏيکاريندي آهي ۽ (اهي) ان سان انصاف تي هلندا آهن. ۽ بني اسرائيلن مان ٻارهن پاڙا ٽولين ڪري جدا ڪياسون، ۽ جڏهن

اَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اِذِ اسْتَسْقٰىهُ قَوْمُهٗٓ اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ
حڪم ڪيوسون موسيٰ کي جڏهن گهريو پاڻي ان کان سندس قوم ته ڌڪ هڻ لٺ پنهنجي سان
موسيٰ کان سندس قوم پاڻي گهريو تڏهن ڏانهس وحي موڪليوسون ته پنهنجي لٺ پهڻ کي هڻ. پوءِ

الْحَجَرَ ۚ فَانْۢبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ
پاهڻ کي، پوءِ ڦٽي نڪتا ان مان ٻارهن چشما، سڃاڻي ورتو هر قبيلي
(هنيائين ته) ان مان ٻارهن چشما ڦٽي وَهيا. بيشڪ سڀ ڪنهن ماڻهو پنهنجي پاڻي پيئڻ جي جاءِ

مَّشْرَبَهُمْ ؕ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَ
پنهنجي پيچ کي ۽ ڇانوَ ڪئي سون انهن تي ڪڪر جي ۽ اسان لاٿو انهن تي مَنُ ۽
ڄاتي ٿي، ۽ اسان مٿن ڪڪر جي ڇانوَ ڪئي ۽ مٿن من ۽ سلويٰ لاٿاسون. (۽ چيوسون ته)

السَّلْوٰى ؕ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ وَمَا ظَلَمُوْنَا وَلٰكِنْ كَانُوْٓا
سلويٰ، کائو پاڪ شيون جيڪا روزي ڏني سون توهان کي، ۽ نه ڪس لاتائون اسان کي پر پنهنجو
جيڪا اوهان جي سٺي روزي ٻڌائي اٿوَن تنهن مان کائو. ۽ اسان جو، ڪجهه نه وڃايائون پر

اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۱۶۰ وَاِذْ قِيْلَ لَهُمُ اسْكُنُوْا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوْا
پاڻ کي ڪَسُ لاتائون. ۽ جڏهن حڪم ٿيو انهن کي ته رهو هن شهر ۾ ۽ کائو
پاڻ کي نقصان ٿي لاتائون. ۽ جڏهن انهن کي چيو ويو ته هن ڳوٺ ۾ وڃي ٽڪو ۽ منجهانئس جتان وڻيو

مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُوْلُوْا حِطَّةٌ وَّادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ
ان مان جتان وڻيوَ ۽ چئو بخش اسان کي ۽ داخل ٿيو دروازي کان سجدو ڪندي ته بخشينداسون
تتان کائو ۽ چئو ته، "بخش (ڪر)" ۽ دروازي کان سجدو ڪندڙ ٿي لنگهو ته اوهان کي اوهان جون

لَكُمْ خَطِيْٓـٰٔتِكُمْ ؕ سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ

توهان کي گناهہ توهان جا، اجهو وڌائيندا سون چڱائي ڪندڙن کي، پوءِ بدلايو انهن جن ظلم ڪيو انهن مان

خطائون بخشيون. ڀلارن کي سگهو وڌيڪ (چڱائي) ڏينداسون. پوءِ انهن (بني اسرائيلن) مان جيڪي ظالم هئا

قَوْلًا غَيْرَ الَّذِيْ قِيْلَ لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَآءِ

لفظ ٻيو ان کان سواءِ جو ڪين چيو ويو پوءِ موڪليو سون انهن تي عذاب آسمان کان

تن کي جيڪا ڳالهہ چئي ويئي هئي سا انهن متائي ٻي ڳالهہ چئي، پوءِ مٿن آسمان کان اِنهيءَ سببان سزا موڪلي سون

بِمَا كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿١٦٢﴾ ع وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِيْ كَانَتْ حَاضِرَةَ

انهيءَ ڪري جو ظلم ڪندا هئا. ۽ پڇ انهن کان اُن ڳوٺ جي خبر جو هئو ڪناري

جو ظلم تي ڪيائون. ۽ (اي پيغمبر!) ڪائنڻ اُن ڳوٺ (جي حال) بابت پڇا ڪر! جيڪو درياءَ جي ڪناري تي هو.

الْبَحْرِ ۘ اِذْ يَعْدُوْنَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَاْتِيْهِمْ حِيْتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ

درياءَ جي تي، جڏهن زيادتي پيا ڪن ڇنڇر ۾ جڏهن اچن پيون انهن وٽ مڇيون انهن جون ڏينهن ڇنڇر تي

جڏهن (اهي منع هوندي) ڇنڇر (جي حڪم) ۾ حڪم عدولي ڪرڻ لڳا جڏهن انهن جون مڇيون سندن ڇنڇر ڏينهن

شُرَّعًا وَّيَوْمَ لَا يَسْبِتُوْنَ ۙ لَا تَاْتِيْهِمْ ۛ كَذٰلِكَ ۛ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوْا

ترندي ۽ جي ڏينهن ڇنڇر نہ هجين تہ ڪونہ پيون اچن انهن وٽ اهڙي طرح، آزمايون پيا انهن کي جو اهي ٻي

(پاڻيءَ جي مٿان) سندن سامهون پڌريون ٿي اينديون هيون ۽ جنهن ڏينهن ڇنڇر نہ ڪندا هئا تنهن ڏينهن (ٻاهر) نہ اينديون هيون. اهڙيءَ طرح

يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٣﴾ وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمًا ۙ اللّٰهُ

فرماني ڪندا هئا. ۽ جنهن وقت چيو هڪ جماعت انهن مان ڇو ٿا سمجهايو اهڙن ماڻهن کي جن کي الله

انهن کي اِنهيءَ سببان پرکيوسون جو نافرماني ٿي ڪيائون. ۽ جڏهن منجهانئن هڪ ٽولي (نصيحت ڪندڙن کي) چيو تہ اهڙيءَ قوم کي اوهين ڇو

مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ قَالُوْا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ

هلاڪ ڪندو يا ڏيندڙ عذاب سخت، چيائون بار لاهڻ لاءِ توهان جي رب وٽ

نصيحت ڪندا آهيو جن کي الله هلاڪ ڪندڙ آهي يا ڪين سخت عذاب ڪندڙ آهي؟ تڏهن چيائون تہ (اسان جي نصيحت) اوهان جي پالڻهار وٽ

وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖٓ اَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ

۽ متان اهي ڊڄن. پوءِ جڏهن وساريائون اهو جو سمجهايو ويو انهن کي تہ اسان بچايو انهن کي جيڪي روڪين پيا

عذر آهي ۽ متان اهي ڊڄن. پوءِ جيڪا نصيحت ڏني ويئي هين سا جنهن مهل وساريائون انهيءَ مهل انهن ماڻهن کي بچايوسون

عَنِ السُّوْٓءِ وَاَخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا بِعَذَابٍۢ بَـِٔيْسٍۢ بِمَا

بڇڙائيءَ کان ۽ پڪڙيوسون انهن کي جن ظلم ڪيو، عذاب خوفناڪ سان جو

جيڪي مدائي کان جهليندا هُين ۽ ظالمن کي سخت عذاب سان انهيءَ ڪري پڪڙيوسون جو هو بدڪار

ع ٢٠ وقف لازم معانقة النصف

كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّا نُهُوْا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا قِرَدَةً
نافرماني ڪندا هئا. پوءِ جڏهن وڌي ويا ان ڪم ۾ جنهن کان جهليا ويا چيوسون انهن کي ٿي پئو بولا
هئا. پوءِ جنهن کان جهليو ويو هين تنهن کان جڏهن حد ٽپيا تڏهن کين چيوسون ته خوار ٿيل
خٰسِـِٕيْنَ ﴿١٦٦﴾ وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ
خوار. ۽ ياد ڪر جڏهن اطلاع ڪيو تنهنجي رب ته ضرور موڪليندو انهن تي ڏينهن قيامت تائين
بولڙا ٿيو. ۽ (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار (يهودين کي) سُڌ ڏني ته (اهو) مٿن قيامت تائين (اهڙو حاڪم)
مَنْ يَّسُوْمُهُمْ سُوْٓءَ الْعَذَابِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيْعُ الْعِقَابِ ۖۚ
اهڙو ماٺهو جو ڏيندو انهن کي بڇڙو عذاب. بيشڪ تنهنجو رب جلد عذاب ڏيندڙ آهي.
ضرور مقرر ڪندو جيڪو اُنهن کي بڇڙي سزا چکائيندو رهندو، ڇو ته تنهنجو پالڻهار سگهو سزا ڏيندڙ آهي. ۽ اهو
وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَّعْنٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اُمَمًا ۚ مِنْهُمُ
۽ بيشڪ اهو غفور رحيم آهي. ۽ جدا ڪيوسون انهن کي . ملڪ ۾ ٽولا ٽولا ڪري. ڪي انهن مان
بخشڻهار مهربان (به) آهي. ۽ اُنهن (بني اسرائيلن) کي ملڪ ۾ ٽولين ٽولين ڪري پکيڙي ڇڏيوسون.
الصّٰلِحُوْنَ وَمِنْهُمْ دُوْنَ ذٰلِكَ ۫ وَبَلَوْنٰهُمْ بِالْحَسَنٰتِ وَالسَّيِّاٰتِ
چڱا هئا ۽ ڪي انهن مان ٻيءَ طرح ۽ آزمايوسون انهن کي سُکن ۽ ڏکن سان
منجهانئن ڪي سڌريل آهن ۽ ڪي اڻ سڌريل آهن ۽ انهن کي سکن ۽ ڏکن سان پرکيوسون ته مَن اهي موٽن.
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَّرِثُوا الْكِتٰبَ
مَنَ اهي موٽي پَوَن. پوءِ آيا انهن کان بعد برا پونير جي وارث ٿيا ڪتاب جا
وري ڪانئن پوءِ اهڙا بڇڙا اُنهن جي جڳهن تي ويٺا جو ڪتاب (توريت) جا (ڇڙا) وارث بڻيا.
يَاْخُذُوْنَ عَرَضَ هٰذَا الْاَدْنٰى وَيَقُوْلُوْنَ سَيُغْفَرُ لَنَا ۚ وَاِنْ
وٺن پيا روڳ هن دنيا جو ۽ چون پيا ته اسان کي بخشيو ويندو. ۽ جيڪڏهن
هن دنيا جو سامان اختيار ڪندا آهن ۽ چوندا آهن ته بخشباسون، ۽ جيڪڏهن وٽن ڪو اهڙو سامان ايندو آهي
يَّاْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهٗ يَاْخُذُوْهُ ؕ اَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيْثَاقُ
ايندو هو انهن وٽ مال ان جهڙو ته وٺندا هئا ان کي، ڇا نه ورتو ويو انهن کان وعدو
ته (اهي پشيمان نه ٿيندا آهن ۽) اهو وٺندا آهن. ڪانئن ڪتاب (توريت) ۾ هي انجام نه ورتو ويو هو ڇا
الْكِتٰبِ اَنْ لَّا يَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوْا مَا فِيْهِ ؕ وَ
ڪتاب جو ته نه ڳالهائين الله تي ڪجهه به سچ کان سواءِ ۽ پڙهيائون جيڪي ان ۾ هئو. ۽
ته سچ کان سواءِ الله تي ڪجهه به ڪين چون؟ ۽ جيڪي منجهس آهي سو پڙهيو به اٿن. ۽ آخرت جو

الدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِيْنَ

گهر آخرت جو بهتر آهي پرهيزگارن لاءِ. ڇا پوءِ توهان نٿا سمجهو؟ ۽ جيڪي

ملڪ انهن لاءِ ڀلو آهي جيڪي پرهيزگار آهن، پوءِ ڇو نہ سمجهندا آهيو؟ ۽ جيڪي ڪتاب

يُمَسِّكُوْنَ بِالْكِتٰبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ۭ اِنَّا لَا نُضِيْعُ اَجْرَ

مضبوط وٺن ٿا ڪتاب کي ۽ قائم ڪيائون نماز، تہ اسان نہ وڃائيندا سون اجورو

کي مضبوطيءَ سان وٺن ٿا ۽ نماز پڙهن ٿا. (اهڙن) نيڪن جو اجر اسين نہ وڃائيندا آهيون.

الْمُصْلِحِيْنَ ﴿١٧٠﴾ وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهٗ ظُلَّةٌ وَّظَنُّوْٓا

چڱائي آڻيندڙن جو. ۽ جنهن وقت ڪنيوسون جبل انهن جي مٿان ڄڻ تہ اهو ڇٽي هو ۽ سمجهيائون

۽ (ياد ڪر!) جڏهن انهن جي مٿان جبل کي ٽنگيوسون ڄڻ تہ اهو ڇٽي هو ۽ ڀانيائون تہ اهو مٿن ڪرندو.

اَنَّهٗ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ۚ خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاذْكُرُوْا مَا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ

تہ اهو ڪرندڙ آهي مٿائن، چيوسون وٺو جيڪو ڏنوسون توهان کي مضبوطي سان ۽ ياد ڪريو جيڪي ان ۾ آهي جيئن اوهين

(ڪين چيوسون) تہ جيڪي اسان اوهان کي ڏنو آهي سو محڪم ڪري وٺو ۽ جيڪي منجهس آهي سو ياد ڪندا رهو

تَتَّقُوْنَ ﴿١٧١﴾ ع وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْۢ بَنِيْٓ اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ ع ٢١

پرهيزگار ٿيو. ۽ جڏهن ورتو تنهنجي رب بني آدم کان سندن پٺين مان انهن جي اولاد کي

تہ مَنَ اوهين (عذاب کان) بچو. ۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار آدم جي اولاد مان (يعني) سندن پٺين مان سندن اولاد کي پيدا ڪيو

وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓي اَنْفُسِهِمْ ۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ۭ قَالُوْا بَلٰي ۚۛ شَهِدْنَا ۚۛ

۽ اقرار ورتائين انهن کان سندن سِرن تي، تہ ڇا نہ آهيان مان توهان جو رب، چيائون هائو، اسان اقرار ڪيوسون.

۽ سندن وجود کي مٿن شاهد ڪيائين (۽ پڇيائين) تہ (آءٌ) اوهان جو پالڻهار نہ آهيان ڇا؟ چيائون تہ هائو (آهين)، گواهہ ٿيا آهيون.

اَنْ تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غٰفِلِيْنَ ﴿١٧٢﴾ لا

متان چئو قيامت ڏينهن تہ اسان هئاسون ان کان بي خبر.

(اِها گواهي هن لاءِ ورتي هئي) تہ (متان) قيامت جي ڏينهن چئو تہ اسين هن (ڳالهہ) کان بي خبر هئاسون.

اَوْ تَقُوْلُوْٓا اِنَّمَآ اَشْرَكَ اٰبَاۗؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْۢ

يا چئو تہ رڳو شرڪ ڪيو هئو اسان جي ابن ڏاڏن اڳي کان ۽ اسين آهيون اولاد انهن

يا (متان) چئو تہ. شرڪ رڳو اسان جي ابن ڏاڏن اڳ ڪيو هو ۽ اسين ڪانئن پوءِ اولاد هئاسون. تنهن ڪري جيڪي

بَعْدِهِمْ ۚ اَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ

کان پوءِ جي، ڇا پوءِ تون تباهہ ڪندين اسان کي ان ڪري جو ڪيو گمراهن. ۽ اهڙيءَ طرح صاف ٻڌايون ٿا

بيهودن ڪيو تنهن سببان اسان کي ڇو ٿو هلاڪ ڪرين؟. ۽ اهڙيءَ طرح اسين آيتون ڪليل طرح بيان ڪندا آهيون

مُعَانَقَة ٧ عِنْدَ الْمُتَاَخِّرِيْنَ

الْاٰيٰتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٧٤﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذِيْٓ اٰتَيْنٰهُ

آيتون تہ جئن اهي موٽي پون. ۽ پڙهہ انهن تي خبر ان شخص جي ڏنيون سي جنهن کي

تہ مَن اُهي موٽن. ۽ (اي پيغمبرا) تون اُن (ماڻهو) جو قصو کين پڙهي ٻڌاءِ جنهن کي پنهنجين آيتن جو علم ڏنو هيوسون

اٰيٰتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿١٧٥﴾

پنهنجون آيتون پوءِ سرڪي ويو انهن کان پوءِ پٺيان پيس شيطان نيٺ ٿيو گمراهن مان.

(اهو) اُنهن (آيتن جي علم) مان (پاڻ ڇڏائي) نڪتو پوءِ شيطان سندس پٺيان لڳو پوءِ (اهو) گمراهن مان ٿيو.

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنٰهُ بِهَا وَلٰكِنَّهٗٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ

۽ جيڪڏهن گهرون ها تہ ڪٽي وٺون ها ان کي انهن آيتن سان پر اهو جهڪي پيو زمين ڏانهن ۽ ڪيائين لڳو

۽ جيڪڏهن اسين گهرون ها تہ کيس انهن (آيتن) سان ضرور مٿاهون ڪريون ها پر هو زمين (جي پستيءَ) ڏانهن جهڪي پيو ۽

هَوٰىهُ ۚ فَمَثَلُهٗ كَمَثَلِ الْكَلْبِ ۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ

پنهنجي خواهش کي، پوءِ ان جو مثال ٿيو ڪتي جهڙو جيڪڏهن بار رکندين ان تي تہ سهڪندو يا

پنهنجين سَڌن جي پٺيان لڳو، پوءِ سندس مثال ڪتي جي مثال وانگر ٿيو، (جو) جيڪڏهن (تون) مٿس (ڪا شيءِ)

تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ

ڇڏي ڏينديس تہ بہ سهڪندو اهو آهي مثال ان قوم جو جن ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي،

اولارين تہ سهڪي يا جي ڇڏي ڏينس تہ (بہ) سهڪي، اِهو اُنهيءَ قوم جو مثال آهي جن اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو.

فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿١٧٦﴾ سَآءَ مَثَلَا ۨالْقَوْمُ

پوءِ ٻڌاءِ اهي احوال تہ جئن اهي ڌيان ڪن. بڇڙو مثال آهي ان قوم جو

پوءِ (اي پيمغبرا انهن کي) اها نصيحت پڙهي ٻڌاءِ تہ من اهي سوچ ڪن. جن ماڻهن اسان جي آيتن

الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿١٧٧﴾ مَنْ يَّهْدِ

جن ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي ۽ اهي پاڻ تي ظلم ڪندا هئا. جنهن کي هدايت ڪري

کي ڪوڙ ڄاتو تن جو حال بڇڙو آهي ۽ انهن پاڻ تي ئي ظلم ڪيو. جنهن کي الله هدايت

اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِيْ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٧٨﴾

الله پوءِ اهو هدايت وارو آهي، ۽ جنهن کي گمراهہ ڪري پوءِ اهي ئي نقصان وارا آهن.

ڪئي سو هدايت وارو آهي، ۽ جن کي گمراهہ ڪيائين سي ئي نقصان وارا آهن.

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيْرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوْبٌ

۽ اسان پيدا ڪيا آهن دوزخ لاءِ گهڻيئي جن ۽ ماڻهو انهن کي دليون آهن

۽ بيشڪ دوزخ لاءِ جنن ۽ ماڻهن مان گهڻا پيدا ڪيا اٿون انهن جون (اهڙيون) دليون آهن جو اُنهن سان (الله جو حڪم)

لَّا يَفْقَهُوْنَ بِهَا ز وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَّا يُبْصِرُوْنَ بِهَا ز وَلَهُمْ اٰذَانٌ
نہ تا سمجهن انهن سان ۽ انهن کي اکيون آهن نہ تا ڏسن انهن سان، ۽ انهن کي کن آهن
نہ سمجهندا آهن ۽ انهن جون (اهڙيون) اکيون آهن جو انهن سان (حقانيت) ڏسي نہ سگهندا آهن ۽ انهن جا (اهڙا) کن آهن
لَّا يَسْمَعُوْنَ بِهَا ط اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ ط اُولٰٓئِكَ هُمُ
نہ تا ٻڌن انهن سان، اهي جانورن جهڙا آهن پر اجا بہ وڌيڪ گمراهہ، اهي ئي
جو انهن سان (حق کي) ٻڌي نہ سگهندا آهن، اهي ڍورن وانگر آهن بلک انهن کان بہ وڌيڪ گمراهہ آهن. اِهي ئي غافل آهن.
الْغٰفِلُوْنَ ﴿١٧٩﴾ وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ص وَذَرُوا
بي خبر آهن. ۽ الله جا آهن سڀ نالا سهڻا پوءِ پڪاريو ان کي انهن سان ۽ ڇڏيو
۽ الله جا نالا (سڀ) سهڻا آهن تنهن ڪري کيس انهن (نالن) سان سڏيو ۽ جيڪي سندس نالن
الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اَسْمَآئِهٖ ط سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٨٠﴾
انهن کي جيڪي ڦيرائين ٿا سندن نالن کي، اهي سزا ڏنا ويندا پنهنجي ڪئي جي.
کي ڦيرائيندا آهن تن کي ڇڏي ڏيو، ۽ جيڪي ڪندا آهن تنهن جي سگهو سزا ڏبن.
وَمِمَّنْ خَلَقْنَآ اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿١٨١﴾ ع وَالَّذِيْنَ ع ۲۲ / ۱۲
۽ انهن مان جن کي پيدا ڪيوسون هڪ جماعت آهي جيڪي رستو ڏيکارين ٿا حق جو ۽ ان پٽاندر عدالت ڪن ٿا. ۽ جن
۽ جيڪي اسان پيدا ڪيا آهن تن مان هڪ ٽولي آهي جا سچي (دين) جو سڌو رستو ڏيکاريندي آهي ۽ اُن (دين) سان انصاف ڪندا آهن. ۽ جن
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٢﴾ صلے ج وَاُمْلِيْ
ڪوڙو ڪيو اسان جي آيتن کي هري هري وٺنداسون انهن کي اتان جو اهي پروڙيندا ئي ڪين. ۽ آءٌ ڍر ڏيان ٿو
اسان جي آيتن کي ڪوڙ ڄاتو تن کي سگهو ڍر ڏيئي (اتاهون) سزا ڏينداسون جتان ڄاڻندا ئي نہ. ۽
لَهُمْ ط قف اِنَّ كَيْدِيْ مَتِيْنٌ ﴿١٨٣﴾ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا سكتة مَا بِصَاحِبِهِمْ
انهن کي، بيشڪ منهنجي سِٽا سخت آهي. ڇا نہ ڌيان ڪيائون تہ ناهي انهن جي صاحب کي
انهن کي مهلت ڏيندس، ڇو تہ اسان جي رٿ مضبوط آهي. (اهي) سوچ نہ ڪندا آهن ڇا تہ سندن سنگتي (محمد ﷺ)
مِّنْ جِنَّةٍ ط اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٨٤﴾ اَوَلَمْ يَنْظُرُوْا فِيْ مَلَكُوْتِ
ڪا چريائي، رڳو اهو ڊيڄاريندڙ آهي نروار. (۽) ڇا نہ ڏٺائون بادشاهي
کي ڪا چريائي ڪانهي؟ اهو تہ رڳو پڌرو ڊيڄاريندڙ آهي. آسمانن ۽ زمين جي بادشاهيءَ (۾) ۽ الله هر جنس مان
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ لا وَّاَنْ عَسٰٓى
آسمانن ۽ زمين جي کي ۽ ان کي جا پيدا ڪئي الله هر شيءِ ۽ هيءَ تہ شايد
جيڪي پيدا ڪيو آهي تنهن ۾ نہ نهاريندا آهن ڇا؟ ۽ متان سندن (موت جي نهرايل) مدت

اَنْ يَّكُوْنَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ ۚ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍۭ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ﴿۱۸۵﴾

ٿيو هجي ويجهو موت انهن جو، پوءِ ڪهڙي ڳالهه تي قرآن کان پوءِ ايمان آڻيندا.

پڪ پوري ٿيڻ تي هجي! پوءِ قرآن کان بعد ڪهڙيءَ ڳالهه تي ايمان آڻيندا.

مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ ۭ وَيَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ

جنهن کي منجهائي الله ته ناهي ڪوئي راهه وٺائيندڙ ان کي، ۽ ڇڏي ڏئي ٿو انهن کي سندن شرارت ۾

جنهن کي الله گمراهه ڪندو آهي تنهن کي ڪو هدايت ڪرڻ وارو ڪونهي، ۽ الله انهن کي سندن گمراهيءَ ۾ حيران ٿيل

يَعْمَهُوْنَ ﴿۱۸۶﴾ يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰهَا ۭ قُلْ اِنَّمَا

پيا آوارا ڦرن. پڇن ٿا توکان قيامت بابت ته ڪڏهن ايندو وقت ان جو، تون چئو رڳو

ڇڏي ڏيندو آهي.(اي پيغمبر!) توکان قيامت بابت پڇن ٿا ته ڪهڙيءَ مهل اچڻي آهي؟ چئو ته، انهيءَ جي خبر رڳو منهنجي پالڻهار وٽ آهي،

عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ ۚ لَا يُجَلِّيْهَا لِوَقْتِهَآ اِلَّا هُوَ ۘ ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوٰتِ

ڄاڻ ان جي منهنجي رب وٽ آهي، ڪوئي نه کوليندو ان کي سندس وقت تي مگر اهو، اها ڳري آهي آسمانن

الله کان سواءِ ڪيس سندس وقت تي ڪو پڌرو نه ڪندو، (اُن جي اچڻ جي مهل جي ڄاڻ) آسمانن ۽ زمين ۾ ڳري ٿي آهي (يعني ڪو سمجهي

وَالْاَرْضِ ۭ لَا تَاْتِيْكُمْ اِلَّا بَغْتَةً ۭ يَسْـَٔلُوْنَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا ۭ

۽ زمين ۾، نه ايندي توهان وٽ مگر اوچتو ئي، اهي پُڇن ٿا توکان ڄڻ تون تلاش ۾ آهين ان جي،

نه ٿو سگهي)_اها ته اوهان وٽ اوچتو ئي ايندي، (اي پيغمبر!) توکان (ائين) پڇن ٿا جو ڄڻڪ تون اُن جي کوجنا ڪندڙ آهين.

قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿۱۸۷﴾ قُلْ

چئو رڳو ڄاڻ ان جي الله وٽ آهي پر گهڻا ماڻهو نه ٿا سمجهن. چئو ته

چئو ته اُن جي خبر الله کان سواءِ ٻئي ڪنهن وٽ نه آهي پر گهڻا ماڻهو نه ڄاڻندا آهن. چئو ته

لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِيْ نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَاۗءَ اللّٰهُ ۭ وَلَوْ كُنْتُ

نه آهيان مالڪ پنهنجي نفعي جو ۽ نڪي نقصان جو مگر جو گهُري الله، ۽ جيڪڏهن مون

الله جي گهر ڌاران آءٌ پاڻ کي نڪي فائدو ۽ نڪي نقصان پهچائي سگهان ٿو. ۽ جيڪڏهن ڳجهه ڄاڻان ها

اَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ ۚ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوْۗءُ ۚ

ڄاڻان ها ڳُجهه ته گهڻو ئي گڏ ڪريان ها ڀلائي کي، ۽ نه پهچي ها مون کي ڪا تڪليف.

ته گهڻيون چڱايون گڏ ڪريان ها، ۽ مون کي ڪو ڏک نه پهچي ها. آءٌ ته ان قوم لاءِ رڳو ڊيڄاريندڙ ۽

اِنْ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ وَّبَشِيْرٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿۱۸۸﴾ ع هُوَ الَّذِيْ

رڳو آءٌ آهيان خوف ڏيکاريندڙ ۽ خوشخبري ڏيندڙ ماڻهن کي جيڪي مڃوتي ڪن. اهوئي آهي جنهن

خوشخبري ڏيندڙ (پيغمبر) آهيان جيڪي مڃيندا آهن.اهو (الله) آهي جنهن اوهان کي هڪ وجود مان بڻايو

وقف لازم
وقف منزل
معانقة ٨
ع ٢٣

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ

پيدا ڪيو توهان کي | شخص هڪڙي مان | ۽ | بڻايائين | انهيءَ مان | سندس زال | جيئن آرام وٺي

۽ منجهانئس سندس زال هن لاءِ بڻايائين ته ساڻس سڪون وٺي، پوءِ جنهن مهل ساڻس ميلاپ ڪندو آهي

اِلَيْهَا ۚ فَلَمَّا تَغَشّٰىهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيْفًا فَمَرَّتْ بِهٖ ۚ فَلَمَّآ

ان وٽ، | پوءِ جڏهن ميلاپ ڪيائينس | ته ڪنيائين | حمل | هلڪو | پوءِ هلندي رهي انهيءَ سان. | پوءِ جڏهن

ته اها هلڪي بار سان ڳورهاري ٿيندي آهي ۽ ان سان گهمندي رهندي آهي ۽ وري جنهن مهل ڏاڍي ڳري ٿيندي

اَثْقَلَتْ دَّعَوَا اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ اٰتَيْتَنَا صَالِحًا لَّنَكُوْنَنَّ مِنَ

ڳوري ٿي ته | ٻنهي سڏيو | الله | پنهنجي رب کي | ته جي | ڏيندين اسان کي | سالم ٻار | ته هوند ٿينداسون

آهي (تنهن مهل) ٻئي پنهنجي پالڻهار کي سڏيندا آهن (ته قسم آهي) ته جيڪڏهن اسان کي صالح (ٻار) ڏيندين ته ضرور

الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّآ اٰتٰهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهٗ شُرَكَآءَ فِيْمَآ اٰتٰهُمَا ۚ

ٿورائتا. | پوءِ جڏهن ڏنائين انهن کي | سالم ٻار | ته بڻايائون ان لاءِ | ڀائيوار | ان ۾ جو بخشيائين انهن کي،

شڪر ڪندڙن مان ٿينداسون. پوءِ جنهن مهل انهن کي صالح (پٽ) ڏيندو آهي (تنهن مهل) جيڪي انهن کي ڏنائين تنهن ۾ الله سان شريڪ

فَتَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿١٩٠﴾ اَيُشْرِكُوْنَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَّهُمْ

پوءِ مٿاهون آهي | الله ان کان جنهن کي شريڪ ٿا ڪن. | ڇا شريڪ ٿا ڪن انهن کي جي نه ٿا پيدا ڪن ڪا شيءِ | ۽ | اهي پاڻ

مقرر ڪندا آهن. تنهن کان الله (جو شان) مٿاهون آهي.(هي مشرڪ) اهڙن کي ڇو ٿا شريڪ بڻائين جي ڪجهه بڻائي نه سگهندا آهن ۽ اهي

يُخْلَقُوْنَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ لَهُمْ نَصْرًا وَّلَآ اَنْفُسَهُمْ

پيدا ڪيل آهن. | ۽ | نه | ٿا ڪري سگهن | انهن جي | مدد | ۽ نه ڪي | پنهنجي ئي

پاڻ خلقيل آهن. ۽ نه ڪي انهن کي ڪا مدد ڏيئي سگهندا آهن ۽ نه ڪي پاڻ کي (ئي) مدد ڏيئي سگهندا آهن.

يَنْصُرُوْنَ ﴿١٩٢﴾ وَاِنْ تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَتَّبِعُوْكُمْ ۗ

مدد ٿا ڪن. | ۽ جيڪڏهن تون سڏيندين انهن کي | سڌي رستي ڏانهن | نه | ايندا توهان جي پويان.

۽ (اي پيغمبر!) جيڪڏهن انهن کي هدايت ڏانهن سڏيندو ته اوهان جي تابعداري نه ڪندا.

سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ اَدَعَوْتُمُوْهُمْ اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُوْنَ ﴿١٩٣﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ

برابر آهي | توهان تي | سڏيو انهن کي | يا | توهان | چُپ رهو. | بيشڪ | جن کي

اوهان تي برابر آهي ته انهن کي سڏيو يا اوهين ماٺ ڪريو. الله کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو.

تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ عِبَادٌ اَمْثَالُكُمْ فَادْعُوْهُمْ فَلْيَسْتَجِيْبُوْا

سڏيو ٿا | الله کان سواءِ | ٻانها آهن | توهان جهڙا | پوءِ سڏيو انهن کي | ڀل ته ٻڌن سڏ

سي اوهان جهڙا ٻانها آهن، تنهن ڪري جيڪڏهن (اوهين) سچا آهيو ته انهن کي سڏيو، ته پوءِ ڀلي

لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٩٤﴾ اَلَهُمْ اَرْجُلٌ يَّمْشُوْنَ بِهَآ ز اَمْ
توهان جو جيڪڏهن آهيو سچا. ڇا انهن کي پير آهن جو گهمن ٿا انهن سان يا
اوهان کي ورندي ڏين. انهن (بتن) کي ڪي پير آهن ڇا جن سان گهمندا آهن يا انهن کي ڪي هٿ آهن ڇا
لَهُمْ اَيْدٍ يَّبْطِشُوْنَ بِهَآ ز اَمْ لَهُمْ اَعْيُنٌ يُّبْصِرُوْنَ بِهَآ ز
انهن کي هٿ آهن جو پڪڙن ٿا انهن سان يا انهن کي اکيون آهن جو ڏسن ٿا انهن سان
جن سان وٺندا آهن يا انهن کي اکيون آهن ڇا جن سان ڏسندا آهن يا انهن کي ڪي ڪن آهن ڇا
اَمْ لَهُمْ اٰذَانٌ يَّسْمَعُوْنَ بِهَا ط قُلِ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ كِيْدُوْنِ
يا انهن کي ڪن آهن جو اهي ٻڌندا آهن انهن سان، تون چؤ سڏيو پنهنجن شريڪن کي پوءِ رٿيو مڪر مون لاءِ
جن سان ٻڌندا آهن؟ چئو ته، (اوهين) پنهنجن بتن کي سڏيو پوءِ مون لاءِ (جيڪا) رٿ (اچيوَ سا) رٿيو
فَلَا تُنْظِرُوْنِ ﴿١٩٥﴾ اِنَّ وَلِیِّ‍ۦَ اللّٰهُ الَّذِيْ نَزَّلَ الْكِتٰبَ ز صلے وَهُوَ
پوءِ نه ڍر ڏيو مون کي. بيشڪ منهنجو مددگار آهي الله جنهن نازل ڪيو ڪتاب کي، ۽ اهوئي
۽ مون کي مهلت نه ڏيو. بيشڪ منهنجو مددگار اهو الله آهي جنهن ڪتاب نازل ڪيو ۽ اهو نيڪن کي
يَتَوَلَّى الصّٰلِحِيْنَ ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ
مددگار آهي چڱن ماڻهن جو. ۽ اهي جن کي سڏيو ٿا انهيءَ کان سواءِ نه ٿا ڪري سگهن
مدد ڏيندو آهي. ۽ ان (الله) کان سواءِ جن کي سڏيندا آهيو سي اوهان کي ڪا مدد ڏيئي نه سگهندا آهن
نَصْرَكُمْ وَلَآ اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُوْنَ ﴿١٩٧﴾ وَاِنْ تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى
مدد توهان جي ۽ نڪي پنهنجي ئي مدد ڪندا آهن ۽ جيڪڏهن سڏيندين انهن کي هدايت ڏانهن
۽ نڪي پاڻ کي مدد ڏيئي سگهندا آهن. ۽ جيڪڏهن اوهين انهن کي هدايت ڏانهن سڏيو ته ڪين ٻڌندا.
لَا يَسْمَعُوْا ط وَتَرٰىهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ﴿١٩٨﴾
ته ڪين ٻڌندا، ۽ ڏسين تو انهن کي ته نهارين ٿا توڏانهن ۽ اهي ڏسندا ئي نه آهن.
۽ ڪين ڏسندو آهين (ته ڄڻ) ته توڏانهن تڪين ٿا پر اهي ڏسندا ئي نه آهن.
خُذِ الْعَفْوَ وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجٰهِلِيْنَ ﴿١٩٩﴾ وَاِمَّا
وٺ معاف ڪرڻ کي ۽ حڪم ڪر چڱي ڪم جو ۽ منهن موڙ مورکن کان. ۽ جيڪڏهن
(اي پيغمبر!) معافي ڏيڻ جي عادت ڪر ۽ چڱي ڪم ڪرڻ جو حڪم ڪر ۽ جاهلن کان منهن موڙ. ۽
يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ط اِنَّهٗ سَمِيْعٌ
ڪٽڪي توکي شيطان کان ڪو ڪٽڪو ته وٺ پناهه الله جي، بيشڪ اهوئي ٻڌندڙ
جيڪڏهن توکي شيطان کان ڪو وسوسو پوي ته الله کان پناه گهر، ڇو ته اهو ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي.

عَلِيْمٌ ﴿٢٠٠﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِّنَ الشَّيْطٰنِ

جاڻندڙ آهي. بيشڪ جيڪي پرهيزگار ٿيا جڏهن پهچي ٿو انهن کي چڪر شيطان جو

جيڪي پرهيزگار آهن، تن کي جڏهن شيطان کان ڪو وسوسو پهچندو آهي تڏهن الله کي ياد ڪندا آهن

تَذَكَّرُوْا فَاِذَا هُمْ مُّبْصِرُوْنَ ﴿٢٠١﴾ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِى

ته هوشيار ٿين ٿا پوءِ ان وقت ئي سندن اکيون کلي وينديون آهن. ۽ انهن جا يار ڇڪن ٿا انهن کي گمراهي

پوءِ اهي انهيءَ مهل (دانائيءَ واري نظر سان) ڏسندڙ ٿيندا آهن. ۽ انهن (شيطانن) جا يار کين گمراهيءَ ۾ ڇڪيندا آهن.

الْغَىِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُوْنَ ﴿٢٠٢﴾ وَاِذَا لَمْ تَاْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا

ڏانهن پوءِ اهي ڪين ٿا گهٽائين. ۽ جڏهن تون نه آندي انهن وٽ ڪا آيت چون ٿا ڇو نه

وري نه گهٽائيندا آهن. ۽ (اي پيغمبر!) جڏهن وٽن ڪا آيت نه آڻيندو آهين (تڏهن) چوندا آهن ته (پاڻ) ڇو نه ٺاهيندو آهين؟

اجْتَبَيْتَهَا ؕ قُلْ اِنَّمَآ اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰٓى اِلَىَّ مِنْ رَّبِّىْ ۚ هٰذَا بَصَآئِرُ

ٺاهي آئين اها، چئو آءٌ رڳو هلان پيو ان تي جو حڪم اچي ٿو موڏانهن منهنجي رب کان، هي آهن سمجهاڻيون

چئو ته، جيڪي مون ڏانهن پنهنجي پالڻهار جو وحي ٿيندو آهي تنهن کان سواءِ (ڪنهن جي) تابعداري نه ڪندو آهيان.

مِنْ رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٢٠٣﴾ وَاِذَا

توهان جي رب جون ۽ هدايت ۽ رحمت انهن ماڻهن لاءِ جيڪي ايمان آڻين. ۽ جڏهن

هي (قرآن) اوهان جي پالڻهار وٽان سوجهرو ۽ هدايت ۽ ٻاجهه انهيءَ قوم لاءِ آهي جا مڃيندي آهي. ۽

قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوْا لَهٗ وَاَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٢٠٤﴾

پڙهيو وڃي قرآن ته ڪَنُ لائي ٻڌو ان کي ۽ ماٺ ڪريو ته مَنَ مرهجي وڃو.

جڏهن قرآن پڙهيو وڃي (تڏهن) اهو ڪن ڏيئي ٻڌو ۽ چپ ڪريو مَنَ ٻاجهه ڪجيوَ.

وَاذْكُرْ رَّبَّكَ فِىْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَّخِيْفَةً وَّدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ

۽ ياد ڪر پنهنجي رب کي دل پنهنجي ۾ عاجزي ۽ خوف سان ۽ نه وڏي

۽ پنهنجي پالڻهار کي پنهنجي دل ۾ عاجزيءَ ۽ ڀئو سان وڏي آواز کان (ڪجهه) جهڪو

الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِّنَ الْغٰفِلِيْنَ ﴿٢٠٥﴾ اِنَّ

واڪي صبح جو ۽ شام جو ۽ نه ٿيءُ غفلت وارن مان، بيشڪ

صبح ۽ سانجهيءَ جو ياد ڪر ۽ غافلن مان نه هج. بيشڪ جيڪي

الَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُوْنَهٗ

جيڪي تنهنجي رب وٽ آهن اهي نه ٿا وڏائي ڪن سندس عبادت کان ۽ پاڪائي چون ٿا انهيءَ جي

تنهنجي پالڻهار وٽ (ويجها) آهن (سي) سندس عبادت کان وڏائي نه ڪندا آهن ۽ ان جي پاڪائي بيان ڪندا آهن

وَلَهٗ يَسْجُدُوْنَ ۩ ٢٠٦ ع السجدة

۽ انهيءَ کي ئي سجدو ڪن ٿا.

۽ ان کي سجدو ڪندا آهن.

سُوْرَةُ الْاَنْفَالِ مَدَنِيَّةٌ — بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ — اٰيَاتُهَا ٧٥ رُكُوْعَاتُهَا ١٠

شروع الله جي نالي سان جو ٻاجهارو مهربان آهي.

الله ٻاجهاري مهربان جي نالي سان (شروع)

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ ؕ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُوْلِ ۚ فَاتَّقُوا

پڇن ٿا توکان | مال غنيمت لاءِ | چؤ | غنيمت جا مال | الله | ۽ | رسول جا آهن | پوءِ ڊڄو

(اي پيغمبر!) غنيمت جي مال بابت توکان پڇن ٿا، چئو ته غنيمت جو مال الله ۽ پيغمبر جو آهي، پوءِ

اللّٰهَ وَاَصْلِحُوْا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ۪ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗۤ اِنْ كُنْتُمْ

الله کان | ۽ | سڌارو آڻيو | پنهنجي وچ ۾ | ۽ تابعدار ٿيو | الله جا | ۽ | سندس رسول جا | جيڪڏهن | آهيو اوهان

الله کان ڊڄو ۽ اوهين پنهنجو پاڻ ۾ ٺهراءُ ڪريو ۽ جيڪڏهن مؤمن آهيو ته الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو.

مُّؤْمِنِيْنَ ۝١ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ

مؤمن. | رڳو | ايمان وارا | اهي آهن جو | جڏهن | ياد ڪجي ٿو | الله کي ته | ڏهلجي وڃن ٿيون

مؤمن اهي ئي آهن جن جون دليون جڏهن الله ياد ڪيو ويندو آهي (تڏهن) ڊڄنديون آهن ۽ جڏهن سندس آيتون

قُلُوْبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيٰتُهٗ زَادَتْهُمْ اِيْمَانًا وَّعَلٰى رَبِّهِمْ

دليون انهن جون | ۽ جڏهن | پڙهجن ٿيون | انهن تي | سندس آيتون | ته وڌائن ٿيون انهن جي | ايمان کي | ۽ | اهي پنهنجي رب تي

انهن کي پڙهي ٻڌائيون آهن تڏهن اهي سندن ايمان کي وڌائينديون آهن ۽ (اهي) پنهنجي پالڻهار تي

يَتَوَكَّلُوْنَ ۝٢ ۚ الَّذِيْنَ يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝٣ ؕ

ڀروسو ٿا ڪن. | اهي | قائم ڪن ٿا | نماز کي | ۽ | اسان جي ڏني مان | ڪجهه خرچ ڪن ٿا.

ڀروسو ڪندا آهن. اهي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي ڪين رزق ڏنو سون تنهن مان خرچ ڪندا آهن.

اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ حَقًّا ؕ لَهُمْ دَرَجٰتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ

اهي ئي | مؤمن آهن | سچا، | انهن لاءِ | مرتبا آهن | سندن پرورد گار وٽ | ۽

اهي ئي پاڪ مؤمن آهن. انهن لاءِ سندن پالڻهار وٽ (وڏا) درجا ۽ بخشش ۽ چڱي روزي آهي.

مَغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ۝٤ ۚ كَمَآ اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْۢ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ ۪

بخشش | ۽ | روزي | آبروءِ واري. | جئن | ڪڍيو توکي | تنهنجي پالڻهار | تنهنجي گهر مان | حق خاطر

تنهنجي انهيءَ پالڻهار (جو قسم آهي) جنهن توکي (مديني منجهان) تنهنجي گهر مان (ڪنهن مصلحت لاءِ) ٻاهر آندو

وَاِنَّ فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ لَكٰرِهُوْنَ ۙ٥ يُجَادِلُوْنَكَ فِي الْحَقِّ

۽ يقينن هڪ جماعت مؤمنن مان راضي نه هئي، اهي بحث پيا ڪن توسان ان حق ۾

۽ بيشڪ مومنن منجهان هڪ ٽولي ضرور ناراض هئي. اهي سچي ڳالهه بابت ان جي پڌري ٿيڻ

بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُوْنَ اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُوْنَ ۶ؕ

پڌرائي ڪان بعد جڻ ته هڪلجن پيا موت ڏانهن ۽ اهي ڏسن پيا

ڪان پوءِ (به) توسان گفتگو ڪندا رهيا جڻ ته اهي (اکين سان) ڏسندي موت ڏانهن هڪليا وڃن ٿا.

وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى الطَّآئِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّوْنَ

۽ ياد ڪر جڏهن وعدو ڪيو توهان سان الله ٻن ٽولين مان هڪڙيءَ جو ته اها توهان لاءِ آهي ۽ اوهين چاهيو پيا

۽ (ياد ڪريو) جڏهن الله اوهان سان انجام ڪيو ته (ڪافرن جي) ٻن ٽولين مان هڪ اوهان کي هٿ لڳندي ۽ اوهان گهريو ٿي

اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُوْنُ لَكُمْ وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يُّحِقَّ الْحَقَّ

ته بنا هٿيارن واري ٽولي هجي توهان لاءِ ۽ گهري پيو الله ته مٿي ڪري حق کي

ته بي هٿيار (ٽولي) اوهان لاءِ هجي ۽ الله گهريو ٿي ته پنهنجي حڪم سان حق کي ثابت ڪري

بِكَلِمٰتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكٰفِرِيْنَ ۙ٧ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ

پنهنجي قولن سان ۽ ڪپي پاڙ ڪافرن جي، جيئن ثابت رکي حق کي ۽ ناس ڪري

۽ ڪافرن جي پاڙ هن لاءِ وڍي. ته حق کي ثابت ڪري ۽ باطل کي ناس ڪري توڙيڪ مجرم

الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُوْنَ ۚ٨ اِذْ تَسْتَغِيْثُوْنَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ

باطل کي توڙي جو ناپسند ڪن ڏوهاري، ياد ڪريو جڏهن مدد گهرو پيا پنهنجي رب کان پوءِ ورنايائين

(ڏوهاري) ناراض رهن. جڏهن پنهنجي پالڻهار کي فرياد ٿي ڪيو ته (اها) اوهان جي (فرياد) قبول ڪيائين (فرمايائين)

لَكُمْ اَنِّيْ مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ مِّنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِفِيْنَ ۹ وَمَا جَعَلَهُ

توهان کي ته آءٌ مدد ڪندڙ آهيان توهان جي هزار ملائڪن سان هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ. ۽ نه بڻايو انهيءَ کي

ته آءٌ لڳو لڳ هڪ ٻئي پٺيان ايندڙ هڪ هزار ملائڪن سان اوهان جي مدد ڪندڙ آهيان. الله ان (مدد) کي رڳو

اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَىِٕنَّ بِهٖ قُلُوْبُكُمْ ۚ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا

الله مگر خوشخبري ۽ جيئن قرار وٺن انهيءَ سان دليون توهان جون، ۽ نه ايندي مدد مگر

خوشخبري ڪيو هو ۽ ته ان سان اوهان جيون دليون تسلي وارون ٿين. ۽ الله جي پار ڪان سواءِ (ٻئي هنڌان)

مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ۱۰ۧ اِذْ يُغَشِّيْكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً ركوع ۱

الله جي طرفان، بيشڪ الله زبردست آهي حڪمت وارو آهي. جنهن وقت وڌائين توهان تي اوجهڙ ڪي قرار لاءِ

مدد (ملڻي) نه آهي، ڇو ته الله غالب حڪمت وارو آهي. (ياد ڪريو) جنهن مهل پنهنجي طرف کان امن ڏيڻ لاءِ اوهان

مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ مَآءً لِّيُطَهِّرَكُمْ بِهٖ وَ

پنهنجي طرفان ۽ لاٿائين توهان جي مٿان آسمان کان پاڻي جيئن پاڪ ڪري اوهان کي ان سان ۽

ڪي اونگهه ڏڪايائين ۽ اوهان تي آسمان مان پاڻي هن لاءِ وسايائين ته اُن سان اوهان کي (وهنجارائي) پاڪ ڪري ۽

يُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطٰنِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوْبِكُمْ وَيُثَبِّتَ

دفع ڪري اوهان کان وسوسو شيطان جو ۽ جيئن ڏاڍو ڪري اوهان جي دلين کي ۽ جمائي رکي

اوهان کان شيطان جي پليتي پري ڪري ۽ اوهان جي دلين کي مضبوط ڪري ۽ اُن سان (اوهان جي) قدمن کي

بِهِ الْاَقْدَامَ ﴿١١﴾ اِذْ يُوْحِيْ رَبُّكَ اِلَى الْمَلٰٓئِكَةِ اَنِّيْ مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا

انهيءَ سان توهان جا پير. جنهن وقت وحي ڪيو تنهنجي رب ملائڪن ڏانهن ته آءٌ اوهان سان گڏ آهيان پوءِ همت ڏياريو

جمائي رکي. (ياد ڪر) جڏهن تنهنجي پالڻهار ملائڪن ڏانهن وحي ڪيو ته آءٌ اوهان ساڻ آهيان

الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ؕ سَاُلْقِيْ فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ كَفَرُوا الرُّعْبَ

انهن کي جن ايمان آندو. اجهو وجهان ٿو دلين ۾ ڪافرن کي دهشت

تنهن ڪري مؤمنن کي همٿايو، ڪافرن کي دل ۾ سگهو دهشت وجهندس، پوءِ (اي مؤمنو!)

فَاضْرِبُوْا فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوْا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ؕ﴿١٢﴾

پوءِ ڌڪ هڻو ڪافرن جي ڪنڌن تي ۽ ڪُٽيو انهن جو سنڌ سنڌ.

گردنن تي ڌڪ هڻو ۽ انهن (جي آڱرين) جو سڀ ڪو سَنڌ پَڇو.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَمَنْ يُّشَاقِقِ اللّٰهَ وَ

اهو هن لاءِ ته انهن مخالفت ڪئي الله جي ۽ ان جي رسول جي، ۽ جيڪو مخالفت ڪندو الله ۽

اِهو (حڪم) هن سببان آهي جو اُنهن الله ۽ سندس پيغمبر جي مخالفت ڪئي ۽ جيڪو الله ۽

رَسُوْلَهٗ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾ ذٰلِكُمْ فَذُوْقُوْهُ وَاَنَّ

ان جي رسول جي پوءِ بيشڪ الله سخت عذاب ڪندڙ آهي. اهو اٿوَ پوءِ چکي وٺوان کي ۽ بيشڪ

سندس پيغمبر جي مخالفت ڪندو ته بيشڪ الله سخت سزا (ڏيندڙ) آهي. اِها (سزا اوهين) چکو ۽ (پڪ ڄاڻو) ته

لِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا لَقِيْتُمُ

ڪافرن لاءِ آهي عذاب باهه جو. اي ايمان وارو جڏهن مقابلو ڪريو

ڪافرن لاءِ باهه جو عذاب آهي. اي مؤمنوا جڏهن (ويڙهه ۾) ڪافرن جي مُڇي سان آمهون سامهون ٿيو

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوْهُمُ الْاَدْبَارَ ۚ﴿١٥﴾ وَمَنْ يُّوَلِّهِمْ

ڪافرن سان ميدان جنگ ۾ ته نه ڦيرائي ڏيو انهن کي پٺيون. ۽ جيڪو ڦري پڇندو انهن کان

تڏهن انهن کي پٺي ڏيئي نه ڦرو. ۽ انهيءَ ڏينهن لڙائي جي چال ڪندڙ يا (پنهنجي لشڪر جي)

يَوْمَئِذٍ دُبُرَهٗٓ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ اَوْ مُتَحَيِّزًا اِلٰى فِئَةٍ فَقَدْ

تنهن ڏينهن پُٺي ڏئي سواءِ جنگي ڪارنامي ڏيکارڻ لاءِ يا گڏجڻ لاءِ تولي ڀر تہ اهو

ڪنهن ٽوليءَ ڏانهن پاسي ورندڙ کان سواءِ جيڪو انهن کي پُٺي ڏيئي ڦرندو سو بيشڪ

بَآءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰىهُ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ﴿۱۶﴾

موٽيو ڏمر سان الله جي ۽ جاءِ ان جي جهنم آهي ۽ اها بڇڙي آهي جاءِ موٽڻ جي.

الله جي ڏمر هيٺ آيو ۽ سندس جاءِ دوزخ آهي، ۽ اها بڇڙي جاءِ آهي.

فَلَمْ تَقْتُلُوْهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ ۪ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ

پوءِ نہ قتل ڪيو هئو توهان انهن کي پر الله قتل ڪيو انهن کي ۽ نہ ڦٽيو تو (انهن کي) جڏهن تو ڦٽريون هنيون

پوءِ ڪين اوهان قتل نہ ڪيو پر ڪين الله قتل ڪيو آهي ۽ (اي پيغمبر) جڏهن تو (ڌوڙ جي مٺ) اُڇلي تڏهن (اها) تو نہ اُڇلي پر

وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ۚ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِيْنَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ؕ اِنَّ

پر الله ڦٽيو (انهن کي) ۽ جيئن ڪري ايمان وارن تي پنهنجي طرفان مهرباني سهڻي، بيشڪ

الله اُڇلي، ۽ (هن لاءِ) تہ پاڻ وٽان مؤمنن کي (نعمت ڏيڻ سان) چڱيءَ طرح آزمائي. بيشڪ الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي.

اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿۱۷﴾ ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوْهِنُ كَيْدِ الْكٰفِرِيْنَ ﴿۱۸﴾

الله ٻڌندڙ ڄاڻندڙ آهي. اهو اٿوَ ۽ الله ڪمزور ڪندڙ آهي رٿا ڪافرن جي.

اِهو (حال) آهي ۽ الله ڪافرن جي مڪر کي ڪمزور ڪندڙ آهي. (اي ڪافرو!) جڏهن (بدر جي لڙائيءَ جي سنبرڻ مهل ڪفر ۽ اسلام جي

اِنْ تَسْتَفْتِحُوْا فَقَدْ جَآءَكُمُ الْفَتْحُ ۚ وَاِنْ تَنْتَهُوْا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ

(اي ڪافرو!) جي پڇو ٿا سوڀ جو تہ اجها آئي آهي اوهان وٽ اها سوڀ، ۽ جي هٽي ويندؤ تہ اهو ڀلو آهي توهان لاءِ.

سچائيءَ پرکڻ لاءِ) سوڀ گهريوَ تڏهن بيشڪ اوهان جي آڏو (اسلام کي) سوڀ آئي، ۽ جيڪڏهن اوهين (اسلام جي سچائي سمجهي ڪفر کان) بس

وَاِنْ تَعُوْدُوْا نَعُدْ ۚ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَّلَوْ كَثُرَتْ ۙ

۽ جيڪڏهن موٽندؤ تہ اسان بہ موٽنداسون ۽ هرگز ڪم نہ ايندو توهان کي توهان جو لشڪر ڪجهہ بہ توڙي جو گهڻو هجي

ڪندؤ تہ اهو اوهان لاءِ چڱو آهي، ۽ جيڪڏهن ٻيهر (وڙهڻ لاءِ) ايندؤ تہ وري (اسلام کي فتح) ڏينداسون، ۽ اوهان جو لشڪر جيتوڻيڪ گهڻو هوندو

وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿۱۹﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَطِيْعُوا اللّٰهَ

۽ يقينن الله گڏ آهي مومنن سان. اي ايمان وارو! چيو مڃيو الله جو

تہ بہ اوهان کان ڪجهہ بہ نہ ٽاري سگهندو ۽ الله مؤمنن سان (ساڻ) آهي. اي ايمان وارؤ! الله ۽ سندس پيغمبر جي فرمانبرداري ڪريو

وَرَسُوْلَهٗ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُوْنَ ﴿۲۰﴾ وَلَا تَكُوْنُوْا

۽ ان جي رسول جو ۽ نہ پُٺي ڏيو ان کي ۽ توهان حڪم بہ ٻڌو ٿا. ۽ نہ ٿيو

۽ ان کان منهن نہ موڙيو حالانڪ اوهين (قرآن) ٻڌو ٿا. ۽ انهن (ڪافرن ۽ منافقن) جهڙا نہ ٿيو

كَالَّذِيْنَ قَالُوْا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ﴿٢١﴾ اِنَّ شَرَّ
انھن وانگر جن چيو ھو ٻڌوسون حالانڪ اھي ڪون ٿا ٻڌن. بيشڪ بڇڙا
جن چيو تہ ٻڌوسون ۽ اھي نہ ٿا ٻڌن. الله وٽ (سڀني ڄرندڙ) ساھدارن مان
الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِيْنَ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَ
جانورن ۾ الله وٽ آھن ٻوڙا گونگا اھي جيڪي نہ ٿا سمجھن. ۽
بري ۾ برا (حق ٻڌڻ ۽ چوڻ کان) ٻوڙا ۽ گونگا آھن جي (ڪجھ بہ) نہ سمجھندا آھن. ۽ جيڪڏھن
لَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيْهِمْ خَيْرًا لَّاَسْمَعَهُمْ ؕ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا
جيڪڏھن ڄاڻي ھا الله انھن ۾ چڱائي تہ ٻڌائي ھا انھن کي، ۽ جيڪڏھن ٻڌائي بہ ھا انھن کي تہ ڦري وڃن ھا
الله منجھن ڪا چڱائي ڄاڻي ھا تہ ضرور کين ٻڌائي ھا، ۽ جيڪڏھن کين ٻڌائي تہ بہ اھي منھن موڙيندڙ ٿي
وَّهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٢٣﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اسْتَجِيْبُوْا لِلّٰهِ وَ
منھن موڙيندي. اي ايمان وارو! مڃيو حڪم الله جو ۽
ڦري وڃن ھا. اي مسلمانو! الله ۽ پيغمبر جو سڏ قبول ڪريو جڏھن (پيغمبر)
لِلرَّسُوْلِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيْكُمْ ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ يَحُوْلُ
رسول جو جڏھن سڏي توھان کي ان لاءِ جنھن ۾ توھان جي حياتي آھي، ۽ ڄاڻو تہ الله اوٽ آھي
اوھان کي ھن لاءِ سڏي تہ اوھان (جي دلين) کي زنده ڪري، ۽ ڄاڻو تہ الله ماڻھو ۽ سندس دل جي
بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ وَاَنَّهٗۤ اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوْا فِتْنَةً
ماڻھوءَ ۽ سندس دل جي وچ ۾ ۽ ڄاڻو تہ انھيءَ ڏانھن ئي گڏ ڪيا ويندؤ. ۽ بچو اھڙي فساد کان
وچ ۾ آڙ ھوندو آھي ۽ يقينن اوھين (سڀ) ڏانھس ئي گڏ ڪبؤ. ۽ انھي فتني کان ڊڄو جو اوھان مان جن ظلم ڪيو
لَّا تُصِيْبَنَّ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ
جو نہ پھچندو رڳو انھن کي جن ظلم ڪيو توھان مان خاص ڪري، ۽ ڄاڻو تہ الله
چڙو تن کي (ئي) نہ پھچندو (بلڪ عام ھوندو). ۽ ڄاڻو تہ الله سخت سزا ڏيندڙ آھي.
شَدِيْدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ وَاذْكُرُوْۤا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ
سخت عذاب ڪندڙ آھي. ۽ ياد ڪريو جڏھن توھان ٿورا ھئا ڪمزور ڪيل
۽ (اي مڪي مان ھجرت ڪندڙو سندس احسانن کي) ياد ڪريو جڏھن اوھين ٿورڙا (۽) ھيٺا ھيو
فِى الْاَرْضِ تَخَافُوْنَ اَنْ يَّتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ
مڪي جي زمين ۾ ڊڄندا ھيؤ تہ متان جھٽي وڃن اوھان کي ماڻھو پوءِ اجھو ڏنائين اوھان کي
ڊنو ٿي تہ متان (ڪافر) ماڻھو اوھان کي اماڻڪ اغوا ڪري وڃن پوءِ اوھان کي جاءِ (پناھ) ڏنائين ۽

وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٢٦﴾
۽ طاقت ڏنائين توهان کي پنهنجي مدد سان ۽ روزي ڏنائين توهان کي سٺين شين مان تہ جيئن شڪر ڪريو.
اوهان کي پنهنجي مدد سان قوت ڏنائين ۽ اوهان کي سٺين شين مان روزي ڏنائين تہ مَن اوهين شڪرانو ڪريو.
يٰاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَخُوْنُوا اللّٰهَ وَالرَّسُوْلَ وَتَخُوْنُوْٓا
اي ايمان وارو! نہ ڦٻت ڪريو الله ۽ رسول سان ۽ نہ ڦٻت ڪريو
اي مؤمنو! الله ۽ پيغمبر جي خيانت نہ ڪريو ۽ اوهين ڄاڻي واڻي پاڻ ۾ (هڪ ٻئي جي) امانت جي خيانت (بہ) نہ ڪريو.
اَمٰنٰتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَاعْلَمُوْٓا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَ
پنهنجن امانتن ۾ ۽ توهان ڄاڻو ٿا. ۽ يقين ڪريو تہ بيشڪ توهان جو مال ۽
۽ ڄاڻو تہ اوهان جا مال ۽ اوهان جو اولاد رڳو (اوهان لاءِ) آزمائش آهن
اَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَّاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾ ع يٰاَيُّهَا ع ۳ ۹ ۱۴
توهان جو عيال پرکا آهي ۽ بيشڪ الله وٽ ثواب وڏو آهي. اي
۽ الله وٽ ئي وڏو اجر آهي. اي ايمان وارو! جيڪڏهن الله کان ڊڄندا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا وَّيُكَفِّرْ عَنْكُمْ
ايمان وارو! جيڪڏهن ڊڄندؤ الله کان تہ ڪندو اوهان لاءِ ڇوٽڪارو ۽ دفع ڪندو توهان کان
رهندؤ تہ اوهان لاءِ (اوهان جي دلين ۾ حق ۽ باطل کي) نکيڙيندڙ (نور) پيدا ڪندو ۽ اوهان
سَيِّاٰتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾ وَ
توهان جون برايون ۽ بخشيندو توهان کي، ۽ الله مهرباني وڏي وارو آهي. ۽
جا گناه اوهان کان ٽاريندو ۽ اوهان کي بخشيندو، ۽ الله وڏي فضل وارو آهي.
اِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِيُثْبِتُوْكَ اَوْ يَقْتُلُوْكَ اَوْ يُخْرِجُوْكَ ؕ
جڏهن رٿ پيا ڪن تو لاءِ ڪافر تہ قيد ڪن توکي يا قتل ڪن توکي يا نيڪالي ڏين توکي.
۽ (اي پيغمبر! ياد ڪر) جنهن مهل تو لاءِ ڪافرن رٿ ٿي ڪئي تہ توکي سوگهو ڪن يا توکي ڪهن يا لوڏين.
وَيَمْكُرُوْنَ وَيَمْكُرُ اللّٰهُ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمٰكِرِيْنَ ﴿٣٠﴾ وَاِذَا تُتْلٰى
۽ رٿون پيا رٿين ۽ رٿ ڊاهي پيو الله، ۽ الله سڀ کان ڀلو رٿيندڙ آهي. ۽ جڏهن پڙهجن ٿيون
۽ (اها بڇڙي) رٿ ڪيائون ٿي، ۽ الله (بہ) رٿ ڪئي ٿي ۽ الله بهتر رٿ ڪندڙ آهي. ۽ جڏهن اسان جون آيتون
عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا قَالُوْا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَآءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَآ ۙ
انهن تي آيتون اسان جون چون ٿا تہ اسان ٻڌوسون جيڪڏهن اسان چاهيون تہ چئي ٿا سگهون هن جهڙو.
کين پڙهي ٻڌائجن ٿيون (تڏهن) چوندا آهن تہ ٻڌوسون، جيڪڏهن گهرون تہ انهيءَ جهڙو (اسين بہ) چئون.

اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ

هي آهن رڳو آکاڻيون اڳين جون. ۽ جڏهن چياؤن اي الله! جيڪڏهن آهي

(پر) هي تہ رڳو اڳين جون آکاڻيون آهن. ۽ (ياد ڪريو) جڏهن (ڪافرن) چيو تہ اي الله! جيڪڏهن

هٰذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَآءِ

اهو ئي حق تنهنجي طرفان تہ وساءِ اسان تي پٿر آسمان کان

هي (قرآن) تو وٽان حق آهي تہ اسان تي آسمان کان پٿر وساءِ يا ڪو اسان تي

اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ

يا آڻ اسان تي ڪو عذاب دردناڪ. ۽ ناهي الله عذاب ڪرڻ وارو انهن کي ۽ تون

ڏکوئيندڙ عذاب آڻ!. ۽ الله کي نہ جڳائيندو آهي جو تنهنجي منجهن هوندي کين عذاب ڪري.

فِيْهِمْ ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا لَهُمْ

هجين انهن ۾. ۽ ناهي الله عذاب ڪندڙ انهن کي ۽ اهي معافي گهرندا هجن. ۽ ڇا اٿن

۽ الله کي (هي بہ) نہ جڳائيندو آهي جو کين هن هوندي عذاب ڪري جو اهي بخشش گهرندا هجن.

اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّوْنَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

جو عذاب نہ ڪري انهن کي الله؟ ۽ اهي روڪين ٿا ڪعبة الله کان

۽ کين ڇا (ٿيو) آهي جو الله کين (پيغمبر جي هجرت کان پوءِ) عذاب نہ ڪري؟ هن هوندي جو مسجد الحرام کان (ماڻهن کي) جهليندا آهن.

وَمَا كَانُوْٓا اَوْلِيَآءَهٗ ؕ اِنْ اَوْلِيَآؤُهٗٓ اِلَّا الْمُتَّقُوْنَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ

۽ نہ آهن اهي وارث انهيءَ جا, رڳو وارث ان جا پرهيزگار آهن پر گهڻا انهن جا

حالانڪ اُن جا متولي نہ آهن. پرهيزگارن کان سواءِ بيو ڪو ان جو متولي نہ آهي پر انهن مان گهڻا نہ ڄاڻندا آهن.

لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَآءً وَّ

نہ ٿا ڄاڻن. ۽ رڳو آهي نماز انهن جي ڪعبي وٽ سيٽيون ۽

۽ سندن نماز الله جي گهر وٽ سيٽين ۽ تاڙين هڻڻ کان سواءِ (ڪجهہ) نہ آهي. پوءِ انهيءَ ڪري جو

تَصْدِيَةً ؕ فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ

تاڙيون, پوءِ چکو عذاب کي هن ڪري جو ڪفر ڪندا آهيو. بيشڪ

ڪفر ڪندا هئو، عذاب چکو. (۽) ڪافر پنهنجا مال هن لاءِ خرچ ڪن ٿا تہ

الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ

ڪفر وارا خرچن ٿا پنهنجي ملڪيت جيئن روڪين الله جي راهہ کان,

(ماڻهن کي) الله جي راهہ کان جهلين, پوءِ اهي سگهو (پنهنجا مال) خرچ ڪندا

فَسَيُنْفِقُوْنَهَا ثُمَّ تَكُوْنُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ ۬ؕ
پوءِ اجا بہ خرچ ڪندا رهندا پوءِ اهو ٿيندو انهن لاءِ ارمان پوءِ اهي هار کائيندا.
وري (اهو خرچڻ) مٿن حسرت ٿيندو وري هيٺا ٿيندا. ۽ ڪافر دوزخ ڏانهن
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُوْنَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيْزَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ
۽ اهي جن ڪفر ڪيو دوزخ ڏانهن گڏ ڪيا ويندا. جيئن جدا ڪري الله پليت کي
گڏ ڪيا ويندا. تہ (جيئن) الله پليت کي پاڪ کان ڌار ڪري ۽ پليت کي
مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيْثَ بَعْضَهٗ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهٗ
پاڪ کان ۽ رکي پليت کي هڪ ٻئي تي پوءِ ڍير ڪري انهيءَ
هڪ ٻئي تي رکي پوءِ (ڪيس سڀني) هيڪاندو ڍير ڪري پوءِ ان کي
جَمِيْعًا فَيَجْعَلَهٗ فِيْ جَهَنَّمَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٣٧﴾ ع قُلْ ع ١٨
ساري کي پوءِ وجهي ان کي دوزخ ۾، اهي ئي ماڻهو نقصان وارا آهن. چئو
دوزخ ۾ وجهي، اِهي ئي خساري وارا آهن. (اي پيغمبرا) ڪافرن کي چئو تہ
لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ يَّنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ ۚ
ڪافرن کي جي بس ڪن تہ کين معاف ڪيو ويندو جيڪي اڳي ٿي چڪو
جيڪڏهن اوهين بس ڪندؤ تہ جو ڪجهہ گذريو سو کين بخشبو ۽ جيڪڏهن ٻيهر وري ڪندا
وَاِنْ يَّعُوْدُوْا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوْهُمْ
۽ جيڪڏهن موٽندا تہ پوءِ ٿي گذريو آهي طريقو اڳين جو. ۽ توهان لڙائي ڪريو انهن سان
تہ بيشڪ اڳين جي (اِها) عادت ٿي گذري آهي. ۽ (اي مؤمنو!) انهن سان (ايستائين) لڙائي ڪريو
حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةٌ وَّيَكُوْنَ الدِّيْنُ كُلُّهٗ لِلّٰهِ ۚ فَاِنِ
جيستائين نہ رهي فساد ۽ ٿئي دين سارو الله لاءِ، پوءِ جيڪڏهن
جيستائين (ڪفر جو) فتنو نہ رهي ۽ سموري حڪومت رڳو الله جي ٿئي (يعني قانون الاهيءَ جو عمل هلي) پوءِ جيڪڏهن
انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا
بس ڪري ويا تہ الله سندن عملن کي ڏسندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن منهن موڙين
مُڙي وڃن تہ جيڪي ڪندا آهن سو الله ڏسندڙ آهي، ۽ جيڪڏهن منهن موڙيائون (۽ باز نہ آيا) تہ
فَاعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰىكُمْ ؕ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٤٠﴾
پوءِ يقين ڪريو تہ الله حمايتي آهي توهان جو، واهہ جو حمايتي آهي ۽ واهہ جو مددگار!
ڄاڻو تہ الله اوهان جو سنڀاليندڙ آهي، ۽ اهو ڀلو سنڀاليندڙ ۽ ڀلو مددگار آهي!

